

Biuletyn Informacyjny

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

TRENDY NARZĘDZIA KIERUNKI
NR 2/2025

KALENDARZ NAJBLIŻSZYCH WYDARZEŃ

29-31.08.2025	Opolski Festiwal Smaków	Opole
29.08.2025	Piątkowe Jarmarki #KupujŚwiadomie w Sarbinowie	Sarbinowo
31.08.2025	Niedzielne Pikniki Śniadaniowe #KupujŚwiadomie na Wodnej Dolinie	Koszalin
31.08.2025	Gminne Dożynki w Oporowie	Oporów
31.08.2025	Festiwal „Polska od kuchni”	Łowicz
31.08.2025	Dożynki Wojewódzko-Parafialno-Powiatowe	Płońsk
31.08.2025	Dożynki Powiatowe	Dobrzyca
06.09.2025	Sobotni Bazar na Bronowickiej (wydarzenie cykliczne odbywające się co dwa tygodnie, kolejne wydarzenia: 20.09.2025, 4.10.2025, 18.10.2025, 08.11.2025, 22.11.2025, 06.12.2025, 20.12.2025)	Szczecin
06.09.2025	Podkarpacki Bazar (wydarzenie cykliczne, kolejne wydarzenie: 20.12.2025)	Boguchwała
06.09.2025	Dożynki w Gminie Drużbice	Drużbice
06.09.2025	Święto Konia w Jabłonnie	Jabłonna
06-07.09	2025 Festiwal Polskiej Żywności #KupujŚwiadomie	Warszawa
06.09.2025	Gminne Dożynki w Złejwsi	Zławieś Wielka
13-14.09.2025	XII Festiwal Żurawiny	Dobrogoszcz
14.09.2025	Powiatowy Konkurs Wieńców Dożynkowych 2025	Aleksandrów
16-19.09.2025	LXXXIX Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego	Bydgoszcz
19-21.09.2025	XXVI Międzynarodowa Wystawa Rolnicza AGRO SHOW 2025	Bednary
20.09.2025	Podkarpacki Bazar (wydarzenie cykliczne, kolejne wydarzenia: 4.10.2025, 25.10.2025, 08.11.2025, 22.11.2025, 06.12.2025)	Rzeszów
20-21.09.2025	Zębowskie Grzybobranie 2025	Zębowo
28.09.2025	Magia lat 20.	Korczew
05.10.2025	Z pola, lasu i wody	Sokołów Podlaski

Bądź na bieżąco

SPIIS TREŚCI

2. Słowo wstępne

Henryk Smolarz, Dyrektor Generalny
Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

3. Rok 2025 będzie przełomowy w zagospodarowaniu uwolnionych gruntów

rozmowa z Tomaszem Ciodykiem,
Zastępcą Dyrektora Generalnego KOWR

6. Gospodarowanie gruntami Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

11. Jak wydzierżawić nieruchomość z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

16. Zasady sprzedaży oraz nieodpłatnego przekazywania nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

18. Gospodarowanie obiektami stawowymi ZWRSP

22. #KupujŚwiadomie – KOWR promuje żywność wysokiej jakości

24. Sytuacja na rynkach rolnych

Marzena Trajer, Ewa Bochińska, Martyn Mieczkowski,
Paulina Kafarska, Maria Włodarczyk

Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa realizuje zadania w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa określone w art. 9 ust. 2 pkt 1-8 ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 294) oraz w ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 589, z późn. zm.), a także w innych przepisach i dokumentach wyznaczających kierunki i zakres działania KOWR na rzecz prywatyzacji mienia rolnego Skarbu Państwa oraz realizacji założeń polityki społeczno-gospodarczej państwa, zwłaszcza na rzecz wsi, rolnictwa i gospodarki żywnościowej. Podstawowym kierunkiem rozdyponowania nieruchomości rolnych Zasobu WRSP jest ich przeznaczanie na powiększanie gospodarstw rodzinnych. W tym celu KOWR organizuje przetargi ograniczone dla rolników indywidualnych. Dzięki temu rolnicy mają możliwość skorzystania z oferty nieruchomości rolnych przeznaczonych głównie do dzierżawy na warunkach określonych w ogłoszeniach przetargowych. KOWR podejmuje szereg działań sprzyjających zwiększeniu potencjału produkcyjnego gospodarstw rodzinnych lub zapewnieniu jego wieloletniej stabilizacji.

**Biuletyn
Informacyjny KOWR**
ISSN 1233-2437
nakład 9400 egz.

Wydawca:
Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
01-207 Warszawa
ul. Karolkowa 30

Redakcja:
Departament Rozwoju Rynku
tel. 22 376-71-14
e-mail: biuletyn@kowr.gov.pl

Wydawnictwo bezpłatne

SZANOWNI PAŃSTWO,

jednym z zadań Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa jest gospodarowanie Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa. Tematyce tej poświęcamy najnowszy numer „Biuletynu Informacyjnego”. Przypomnę, że od początku działalności dawnej Agencji Nieruchomości Rolnych oraz Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa – obecnie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa – przejęto do Zasobu WRSP 4 mln 700 tys. ha gruntów.

Obecnie w Zasobie jest ponad 1 mln 300 tys. ha gruntów. Ponad 59% powierzchni pozostającej w Zasobie WRSP znajduje się na terenie działania pięciu OT KOWR: we Wrocławiu, w Poznaniu, Szczecinie, Olsztynie i Warszawie.

Zapraszam do lektury wywiadu o modelu rozdysponowania państwowych gruntów oraz działaniach KOWR sprzyjających racjonalnemu wykorzystaniu potencjału produkcyjnego ZWRSP.

Dane za pierwsze półrocze 2025 r. dotyczące przejęcia i rozdysponowania nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa pokazują, że rolnicy nadal najczęściej decydują się na dzierżawę. Od początku roku Oddziały Terenowe KOWR wydzierżawiły 37 692 ha oraz przedłużyły 32 962 umowy na dzierżawę. Sprzedano 2 513 ha gruntów. Liczby te wskazują na utrzymującą się pozytywną tendencję w procesie zagospodarowania mienia będącego w Zasobie WRSP. Więcej informacji znajdzie Państwo w kolejnym artykule dotyczącym gospodarowania ZWRSP.

Oferta KOWR, skierowana jest głównie do rolników indywidualnych, którzy chcą powiększyć lub utworzyć nowe gospodarstwa rodzinne. Dane pokazują, że 90% wydzierżawionych gruntów trafia do rolników indywidualnych. W numerze piszemy, jak wydzierżawić nieruchomość pozostającą w ZWRSP.

Według stanu na koniec czerwca 2025 r. powierzchnia wszystkich gruntów pozostających w dzierżawie wynosi 1 mln 70 tys. ha. To 80% powierzchni gruntów będących w ZWRSP. W I półroczu 2025 r. wydzierżawiono już prawie 37 700 ha – to o 46% więcej niż w całym 2023 r. i niewiele mniej niż w 2024 r. (było to ponad 43 tys. ha).

Na koniec czerwca 2025 r. do rozdysponowania pozostawało ponad 146,5 tys. ha i była to najniższa powierzchnia w historii gospodarowania ZWRSP. Największe powierzchnie do rozdysponowania mają OT KOWR: we Wrocławiu, w Szczecinie, Olsztynie, Gorzowie Wlkp. i Poznaniu – łącznie ponad 79,5 tys. ha (54%).

Piszemy też o gospodarowaniu obiektami stawowymi, które podlegają zagospodarowaniu we wszystkich formach przewidzianych w ustawie.

Biorąc pod uwagę obecne tempo, rok 2025 ma szansę zakończyć się najlepszym – rekordowym wynikiem dzierżawy od lat. Przewiduje się, że poziom wydzierżawienia wyniesie około 60 tys. ha. Dane te potwierdzają skuteczność działań KOWR w aktywnym gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

Polecam Państwa uwadze informację o działaniach pod hasłem #KupujŚwiadomie prowadzonych przez KOWR. We wrześniu w Warszawie trzecia edycja Festiwalu Polskiej Żywności #KupujŚwiadomie – wielkie święto polskiej żywności i polskiego stołu. Wydarzenie zapowiada się naprawdę imponująco, będzie smacznie, interesująco i inspirująco!

W numerze publikujemy również dane o sytuacji na rynku zbóż, mięsa i produktów mlecznych – strategicznych z punktu widzenia polskiej gospodarki żywnościowej.

Zapraszam do lektury.

Henryk Smolarz
Dyrektor Generalny
Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

ROK 2025 BĘDZIE PRZEŁOMOWY W ZAGOSPODAROWANIU UWOLNIONYCH GRUNTÓW

**O gospodarowaniu państwowymi gruntami, modelach ich rozdysponowania –
rozmowa z Tomaszem Ciodykiem, Zastępcą Dyrektora Generalnego
Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa**

Państwowa ziemia rolna wciąż jest „towarem” bardzo pożądanym przez rolników. Producenci rolni starają się ją pozyskać za wszelką cenę. Dlaczego tak się dzieje?

– Rolnicy z oczywistych względów chcą powiększać swoje gospodarstwa. Większa powierzchnia to większa skala produkcji, większe dopłaty czy możliwość korzystania na szerszą skalę z innych form wsparcia oferowanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Część rolników dysponuje już maszynami umożliwiającymi uprawę znacznie większych powierzchni gruntów, niż posiadają. Gospodarstwo o odpowiednim areale może gwarantować użytkownikowi akceptowalny poziom życia. W przypadku gospodarstwa towarowego generującego dochody jest też większa szansa, że w przyszłości jego przejęciem zainteresowani będą następcy rolnika, najczęściej dzieci.

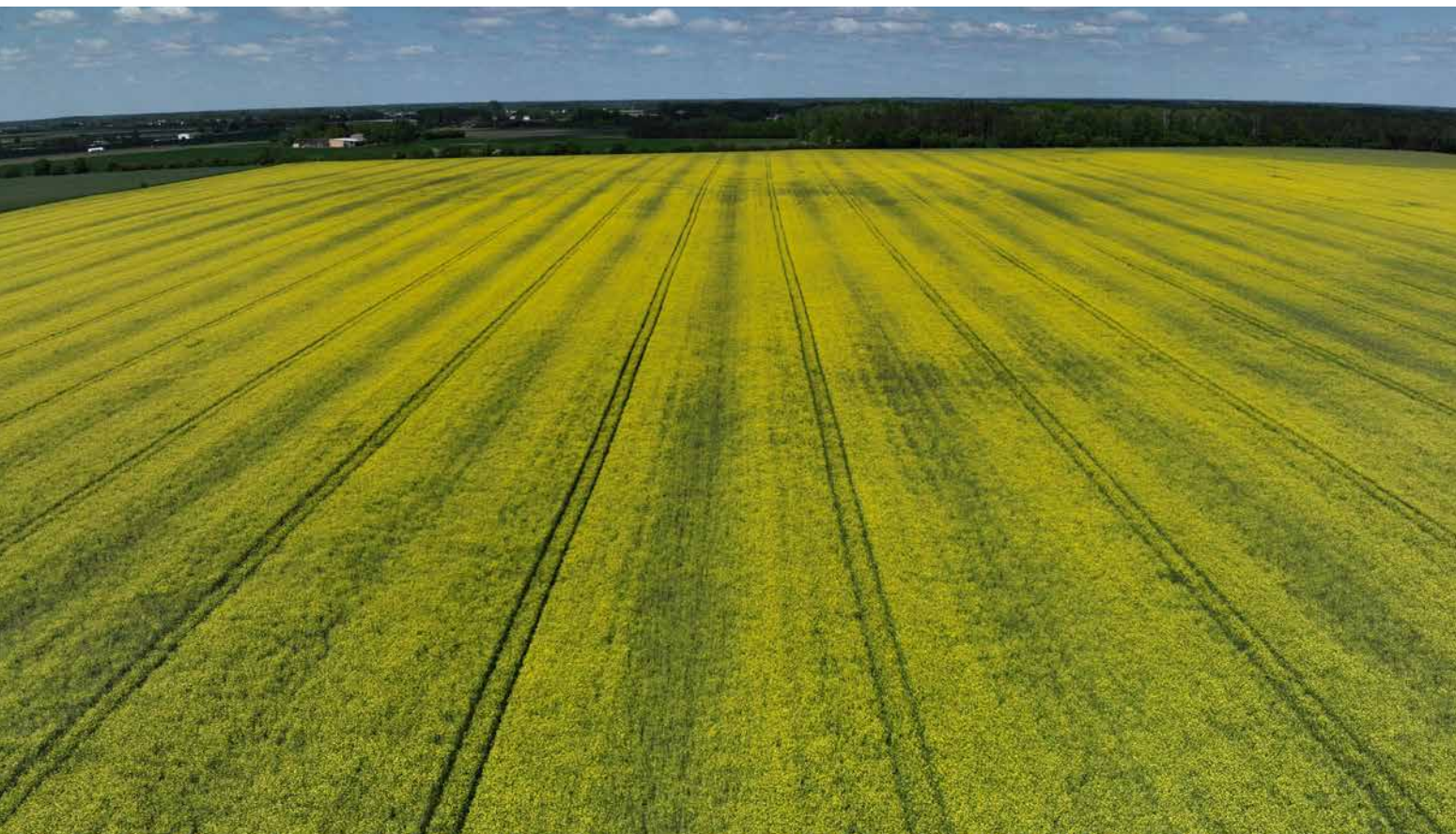
Jak Pan ocenia obecny model rozdysponowania państwowych gruntów. Dzierżawa czy sprzedaż? Który model, Pana zdaniem, jest korzystniejszy dla rolnika?

– O to należałoby raczej pytać samych rolników. KOWR zarówno wydierżawia, jak i sprzedaje państwowe grunty rolne. Oczywiście z racji obowiązujących przepisów prawnych ograniczających możliwość sprzedaży i preferujących dzierżawę, skala dzierżawy jest znacznie większa, niż sprzedaży. W 2024 r. powierzchnia gruntów wydierżawionych była 10 razy większa od sprzedanej (dzierżawa 43 tys. ha, sprzedaż 4,3 tys. ha). Przeważająca część przetargów na dzierżawę realizowana jest przez KOWR w formule przetargów ograniczonych do rolników indywidualnych powiększających gospodarstwa rodzinne. W 2024 r. wyłoniono w tym trybie dzierżawców na powierzchnię 37 tys. ha. Takie przetargi to gwarancja, że ziemia państwowa trafi w ręce okolicznych rolników indywidualnych. Duża część przetargów ograniczonych organizowana była ponadto jako przetargi ofert pisemnych. W 2024 r. w wyniku takich przetargów nowych

użytkowników znalazło 12,9 tys. ha ziemi państwowej. Trzeba podkreślić, że w przypadku tego typu przetargów czynsz dzierżawny nie stanowi kryterium wyboru i określany jest wprost na podstawie stawek wynikających z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Stawki te są atrakcyjne dla rolników, gdy się je porówna np. z czynszami uzyskiwanymi na przetargach licytacyjnych czy w dzierżawach międzysiedzkich na rynku prywatnym. Atrakcyjność dzierżawy, szczególnie w trybie przetargów pisemnych, można analizować również przy uwzględnieniu aktualnych cen ziemi rolnej. Te od wielu lat nieustannie rosną i osiągnęły poziom dla wielu rolników przekraczający ich możliwości. Zaangażowanie finansowe rolnika przy dzierżawie jest znacznie mniejsze niż w przypadku zakupu, nawet z rozłożeniem ceny sprzedaży na raty.

W ostatnim czasie najwięcej kontrowersji budzą zagadnienia związane z przepisami ustawy z 2011 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw, dotyczące podmiotów, które nie wyraziły zgody na wyłączenie 30% powierzchni użytków rolnych, przez co utraciły uprawnienia do przedłużenia okresu dzierżaw oraz pierwszeństwa w nabyciu dzierżawionych nieruchomości. Wiele uwag kierowanych jest do KOWR przez podmioty dzierżawiące grunty z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa – spółki i rolników indywidualnych. Czy istnieje rozwiązanie, które zadowoliliby wszystkie strony?

– Temat ten jest ostatnio gorący, ponieważ jesteśmy w okresie, kiedy wygasają umowy, gdzie stroną są dzierżawcy, którzy nie wyrazili zgody na wyłączenie 30% na podstawie przepisów z 2011 r. Konsekwencją tego jest m.in. brak możliwości przedłużenia tych umów i konieczność zwrotu nieruchomości. Grunty z takich umów przeznaczone są do

ponownego rozdysponowania. Chętnych do pozyskania uwolnionej ziemi jest wielu. KOWR musi dziś analizować oczekiwania różnych stron, szukać kompromisów i rozwiązań, biorąc pod uwagę różne aspekty prawne, gospodarcze i społeczne. Z mocy prawa KOWR zobowiązany jest przede wszystkim do wzmocnienia gospodarstw rodzinnych. Przepisy stanowiące podstawę naszego działania zobowiązują nas jednocześnie do tworzenia warunków sprzyjających racjonalnemu wykorzystaniu potencjału produkcyjnego Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Stąd uzasadnione jest umożliwienie dalszego funkcjonowania, na bazie dzierżawy państwowych nieruchomości zabudowanych, prywatnych wielkoobszarowych gospodarstw towarowych, powstałych na bazie zlikwidowanych PGR-ów w latach 90. ubiegłego stulecia. Należy również wspomnieć, że KOWR sprawuje nadzór właścicielski na działalności 31 spółek hodowli roślin i zwierząt o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej (tzw. spółki strategiczne). W spółkach tych prowadzona jest hodowla twórcza i zachowawcza oraz gromadzony jest najcenniejszy materiał genetyczny roślin i zwierząt decydujący o postępie biologicznym. Potrzeby w zakresie gruntów rol-

.....
**Przetargi to gwarancja, że ziemia państwowa trafi
w ręce okolicznych rolników indywidualnych**
.....

nym na funkcjonowanie i rozwój tych spółek Krajowy Ośrodek realizuje poprzez bezprzetargową dzierżawę na ich rzecz. Grunty z Zasobu WRSP niezbędne są również na potrzeby realizacji przez państwo lub samorządy inwestycji celów publicznych. Większość gruntów uwolnionych na skutek działania przepisów z 2011 r. jest lub będzie oferowana przez KOWR rolnikom indywidualnym do dzierżawy. Część została przeznaczona do wydzierżawienia spółkom strategicznym, a część, stanowiąca nieruchomości rolne zabudowane z bazami gospodarczymi, przeznaczona została do wydzierżawienia w formule tzw. ośrodków produkcji rolniczej (OPR) w otwartych przetargach publicznych. Środowiska rolnicze podnoszą, że dla rolników powinno być przeznaczone więcej ziemi, że za dużo „biorą” spółki państwowe, zdarzają się również opinie całkowicie negujące ideę OPR-ów. Najwięcej żalów i pretensji wyrażają oczywiście dzierżawcy, którzy muszą zwrócić użytkowaną od wielu lat ziemię. Jest to zrozumiałe, jednak należy pamiętać, że to co się dzieje dziś – to konsekwencja decyzji podjętych przez dzierżawców w roku 2011, kiedy to nie wyrazili zgody na wyłączenie „30%”.

Spółki, które dzierżawią grunty rolne od KOWR, zwracają uwagę, że przez ich zwrot będą musiały wygaszać produkcję zwierzęcą, a ponadto zatrudnieni w nich pracownicy pozostaną bez pracy. Same nie czują się odpowiedzialne za zaistniałą sytuację, a winą obarczają KOWR lub Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Jak jest stanowisko KOWR w tej kwestii?

– Jako KOWR musimy dziś bronić się przed atakami i oskarżeniami dotyczącymi likwidacji gospodarstw rolnych, stad zwierząt, miejsc pracy. Mamy do czynienia również z ofensywą medialną w tym zakresie. Odpowiedzialnością za skutki przepisów ustawy z 2011 r. obarcza się głównie KOWR i resort rolnictwa sprawujący nadzór nad tą instytucją. Nie jest łatwo funkcjonować w takich warunkach, jednak jesteśmy zobowiązani wykonywać dyspozycje wynikające z przepisów prawa i robić to w miarę możliwości jak najbardziej sensownie i najlepiej. A co do wygaszania produkcji i zwalniania pracowników – jest jeszcze za wcześnie, aby można było wiarygodnie wypowiedzieć się, co nastąpi w dalszej perspektywie. Przetargi na dzierżawę OPR-ów będą kontynuowane. Być może część dotychczasowych dzierżawców uzyska możliwość dalszego funkcjonowania, a jeśli nie – to nowi dzierżawcy mogą poszukiwać pracowników bądź będą zainteresowani zakupem zwierząt, maszyn i urządzeń od dotychczasowych dzierżawców. To kwestia przyszłości. Wtedy będzie można dokonać uczciwych podsumowań i ocen.

Czy ośrodki produkcji rolnej tworzone na nieruchomościach powracających z wyłączeń są w stanie zadowolić podmioty gospodarujące na gruntach KOWR?

– Niestety, nie wszyscy prawidłowo rozumieją ideę OPR-ów. Niektórzy postrzegają je wyłącznie jako deskę ratunkową dla dzierżawców, którzy nie zgodzili się na wyłączenie „30%”, a pomimo to władza stwarza im możliwość dalszego funkcjonowania w kolejnych latach. To nie do końca prawda. Chodzi raczej o utrzymanie możliwości funkcjonowania na nieruchomościach skarbowych, na bazie dzierżawy, większych obszarowo gospodarstw rolnych, zwłaszcza z prowadzoną na dużą skalę produkcją zwierzęcą. A kto będzie dzierżawcą danego OPR – to już inna sprawa. O tym zadecyduje przetarg, do którego może przystąpić dotychczasowy dzierżawca po spełnieniu ustawowych warunków, ale nie jest powiedziane, że go wygra. Trzeba podkreślić, że OPR-y będą tworzone tylko na niektórych nieruchomościach pochodzących z wygasłych

dzierżaw. Nie będzie to zjawisko masowe, żadnego automatyzmu nie ma. Z definicji OPR-y nie mogą być tworzone na gruntach niezabudowanych oraz na nieruchomościach zabudowanych, gdzie budynki nie spełniają aktualnych wymogów, dotyczących zwłaszcza produkcji zwierzęcej. Niektóre nieruchomości, po przeprowadzeniu restrukturyzacji, zostaną rozdysponowane w trybie przetargów ograniczonych dla rolników indywidualnych, głównie na dzierżawę.

Zarówno przedstawiciele spółek, jak i rolnicy indywidualni dzierżawiący grunty rolne twierdzą, że działania KOWR dotyczące zagospodarowania gruntów powracających do ZWRSP z „30” są zbyt wolne. Czy zgadza się Pan z tymi zarzutami?

– W niektórych sytuacjach rzeczywiście można mówić o opieszałości. Nie było formalnych przeszkód, by w odpowiednim czasie zadbać o dokonanie uzgodnień ze stroną społeczną, co do kierunków zagospodarowania

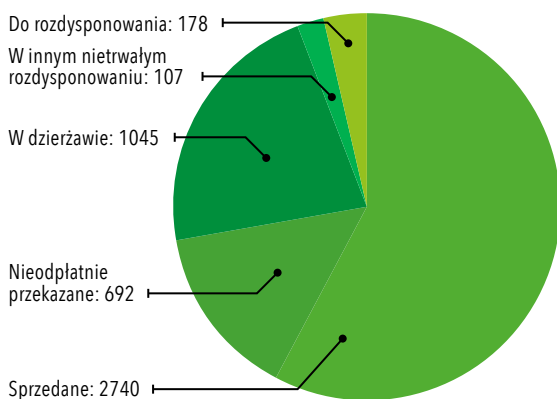
uwalnianych gruntów, czy też o przeprowadzenie koniecznych podziałów geodezyjnych. Już w 2011 r. wiadomo było, co wydarzy się w przyszłości. Należy jednak uczciwie powiedzieć, że mamy do czynienia z sytuacją nadzwyczajną, kiedy to do KOWR wracają olbrzymie powierzchnie gruntów, które muszą być przygotowane do ponownego rozdysponowania. Potencjał organizacyjno-ludzki KOWR jest ograniczony, dlatego pewne procesy muszą trwać. Również niektóre wymagane procedury (np. zamówienia publiczne, wykonawstwo usług geodezyjnych, czynności urzędowe) nie mogą być przyspieszone. Sama procedura przetargowa w przypadku przetargów ofert pisemnych jest długotrwała i skomplikowana. Nie bez znaczenia dla jakości i tempa pracy urzędników w KOWR pozostaje też dokonana w 2017 r., na etapie tworzenia tej instytucji w drodze fuzji Agencji Nieruchomości Rolnych i Agencji Rynku Rolnego, znaczna redukcja etatów związanych z gospodarowaniem ziemią. Niektórzy fachowcy z wieloletnim doświadczeniem stracili pracę, a nowe osoby zatrudniane w późniejszym okresie potrzebowały czasu, by cokolwiek się nauczyć. Jedno jest jednak pewne – ten rok będzie przełomowy i najbardziej owocny, jeśli chodzi o zagospodarowanie przez KOWR uwolnionych gruntów rolnych.

GOSPODAROWANIE GRUNTAMI ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

Do zadań Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa należy zagospodarowanie nieruchomości rolnych będących w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP) określonych w art. 9 ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa oraz ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. Obecnie w Zasobie WRSP znajduje się 1,3 mln ha, spośród których 1,04 mln ha jest w dzierżawie, zaś 178 tys. ha pozostaje do rozdysponowania.

Od 1992 r. do 31 grudnia 2024 r. przejęto do Zasobu 4,76 mln ha gruntów. Z tej powierzchni 3,4 mln ha zostało trwale rozdysponowane: 2,7 mln ha sprzedane, a 692 tys. ha przekazane nieodpłatnie na rzecz uprawnionych podmiotów.

Wykres. Zagospodarowanie gruntów Zasobu WRSP wg stanu na 31.12.2024 r., w tys. ha – łącznie 4,76 mln ha

Wg stanu na 31 grudnia 2024 r. w Zasobie WRSP pozostawało 1,3 mln ha w następujących formach zagospodarowania:

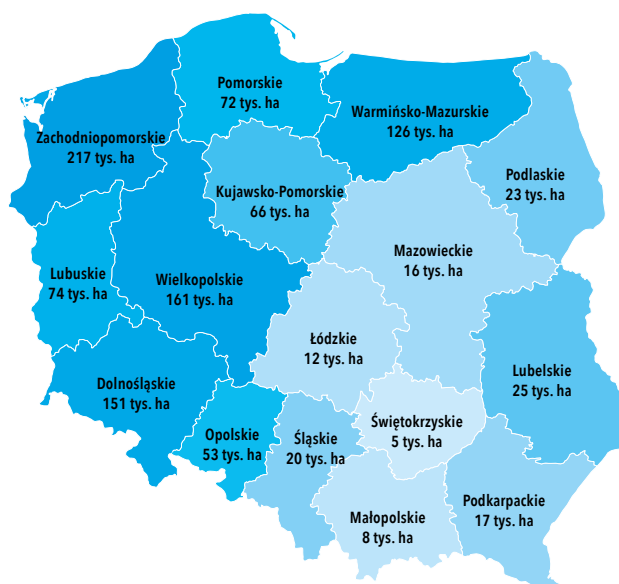
Grunty pozostające w Zasobie WRSP na 31.12.2024 r. (w tys. ha)

Pozostaje w Zasobie WRSP – razem:	1 330,0
w tym:	
- w dzierżawie	1 044,8
- w trwałym zarządzie	16,9
- w wieczystym użytkowaniu	52,1
- w innych formach rozdysponowania „nietrwalego” (dożywotnie użytkowanie, bezumowne użytkowanie itp.)	12,3
Pozostaje do rozdysponowania:	178,3
„Obce grunty w Zasobie WRSP”	25,6

Dzierżawa nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

Dzierżawa jest dogodną formą użytkowania ziemi rolniej. W porównaniu do kosztów nabycia arealów jest ona stosunkowo korzystnym dla rolnika rozwiązaniem i dlatego zyskała aprobatę w środowiskach wiejskich. Ta forma korzystania z ziemi rolniej pozwala zaoszczędzone środki na zakup areалу, przeznaczyć na inwestycje w prowadzone gospodarstwa.

Powierzchnia gruntów Zasobu WRSP w dzierżawie w podziale na województwa (w tys. ha) – łącznie 1,04 mln ha

Dzierżawa gruntów Zasobu WRSP (liczba umów, powierzchnia) wg stanu na 31.12.2024 r., wg grup obszarowych w ha

Wyszczególnienie	do 1 ha	1,01–9,99	10,00–99,99	100,00–299,99	300,00 i więcej	Razem
Liczba umów dzierż. (szt.)	17 808	32 239	18 763	1 012	436	70 258
Pow. dzierżawy (ha)	8 551	121 451	433 780	176 742	394 228	1 044 752

Dzierżawcami nieruchomości są zarówno osoby fizyczne, jak i prawne. Liczba umów dzierżawy z osobami fizycznymi stanowi 97% wszystkich umów dzierżawy i wynosi 68,4 tys., a umowy te obejmują ponad 67% wydzierżawionej powierzchni, tj. 701,2 tys. ha.

Dzierżawa, jako sposób użytkowania czasowego, z założenia posiada cechę rotacji. Wraz z upływem czasu część wcześniej wydzierżawionych nieruchomości wraca do ponownego rozdyponowania. Wiąże się to zarówno z wygasaniem umów dzierżawy w związku z upływem terminów, na jakie zostały zawarte, jak i z rozwiązywaniem umów¹, a także wyłączeniem części nieruchomości z trwających umów dzierżawy. W 2024 r. wydzierżawiono 43,1 tys. ha gruntów, natomiast z dzierżawy powróciło 54,4 tys. ha.

Średnia wysokość czynszu dzierżawnego dla gruntów wydzierżawionych przez KOWR w 2024 r. wyniosła 13,1 dt/ha. W wyliczeniach średniej wysokości czynszu wyeliminowano wartości czynszów dla gruntów zabudowanych oraz gruntów o specyficznym charakterze (np. ze złożami ko-

palin, pod wodami), a także gruntów nierolnych. Z wyliczeń wyłączono również umowy dzierżawy o ponadprzeciętnych wartościach czynszu oferowanych incydentalnie przez niektórych dzierżawców. Uwzględniając powyższe założenia metodyczne stosowane do wyliczenia wartości czynszu, średnia wysokość czynszu dzierżawnego dla gruntów wydzierżawionych przez KOWR w 2024 r. została określona na podstawie zawartych w tym roku 3 772 umów dzierżawy, na podstawie których wydzierżawiono 43 033 ha gruntów.

W 2024 r. największy areal wydzierżawiono w województwie: zachodniopomorskim, wielkopolskim, warmińsko-mazurskim, dolnośląskim i opolskim, również w tych województwach zawarto największą liczbę umów dzierżawy. Powierzchnia wydzierżawiona w 2024 r. była większa o 67% w porównaniu z 2023 r.

Najwyższe czynsze w 2024 roku uzyskano w województwie łódzkim – 29,5 dt/ha i wielkopolskim – 28,7 dt/ha.

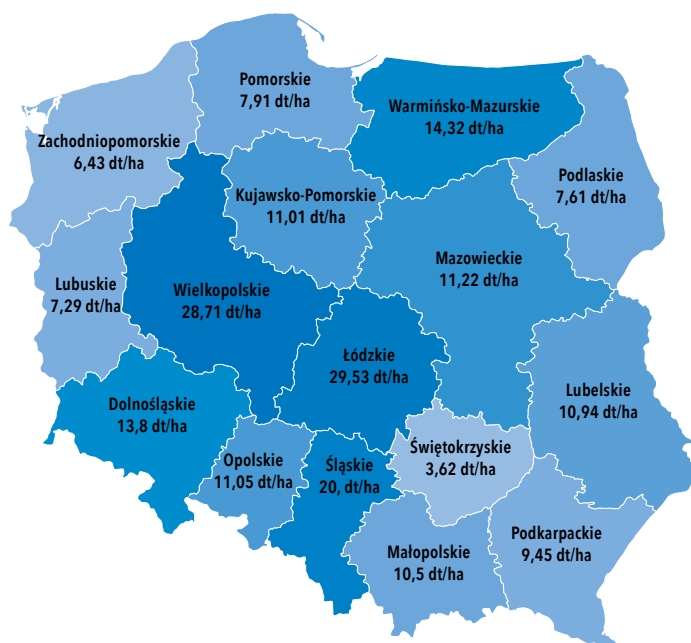
W porównaniu z 2023 rokiem w 2024 r. nastąpił wzrost średniej wysokości czynszu o 0,2 dt/ha, tj. o 2%, przy wydzierżawieniu o 17 261 ha – 67% większej powierzchni gruntów i zawarciu o 826 – 28% większej liczby umów.

Z analizy wysokości czynszu w poszczególnych grupach obszarowych obserwuje się, że najwyższy średni czynsz występuje w grupie obszarowej 100,00–299,99 – 15,7 dt/ha, (23 umowy dzierżawy), następnie w grupie obszarowej 10,00–99,99 – 13,1 dt/ha (1 533 umowy dzierżawy), w grupie obszarowej 1,01–9,99 ha – 12,8 dt/ha (1 368 umów dzierżawy) i do 1 ha – 11,8 dt/ha (847 umów dzierżawy). W przedziale powyżej 300 ha występowała tylko jedna umowa dzierżawy, a czynsz wyniósł 2,9 dt/ha.

PRZETARGI NA DZIERŻAWĘ NIERUCHOMOŚCI ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

Podstawowym kierunkiem rozdyponowania nieruchomości rolnych Zasobu WRSP jest ich przeznaczanie na powiększanie gospodarstw rodzinnych. Umowy dzierżawy KOWR zawiera po przeprowadzeniu przetargów ograniczonych dedykowanych dla rolników indywidualnych. Dzięki temu rolnicy mają

Wysokość czynszów dzierżawnych dla nowo zawartych umów dzierżawy w 2024 r., w podziale na województwa, w dt/ha – średni 13,1 dt/ha

¹ Pod pojęciem „rozwiązanie umowy” rozumie się także sytuację, gdy umowy kończą się przed terminem na skutek skorzystania przez dzierżawcę z pierwszeństwa w nabyciu.

możliwość skorzystania z oferty nieruchomości rolnych przeznaczonych głównie do dzierżawy najczęściej na okres 10 lat, z możliwością przedłużenia umowy na kolejne lata.

W okresie 01.01–31.12.2024 r. odbyły się 5 322 przetargi na dzierżawę, w których zaoferowano powierzchnię 53 334 ha, z czego rozstrzygnięto 3 684 przetargi na powierzchnię 41 743 ha. W tym okresie skuteczność przetargów na dzierżawę nieruchomości Zasobu WRSP mierzona liczbą przetargów rozstrzygniętych w relacji do przetargów odbytych wyniosła 69%. Skuteczność przetargów mierzona powierzchnią rozstrzygniętych przetargów do powierzchni zaoferowanej do dzierżawy wyniosła 78%.

SPRZEDAŻ GRUNTÓW ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

Od początku działalności na Zasobie WRSP do 31.12.2024 r. sprzedano 2,7 mln ha gruntów, tj. 57,5% powierzchni przejętej do Zasobu. W 2024 r. sprzedaż gruntów Zasobu WRSP wyniosła 4,3 tys. ha.

Do 2015 roku sprzedaż gruntów Zasobu WRSP kształtowała się na poziomie ponad 100 tys. ha rocznie. Od 2017 r., to jest po wejściu w życie przepisów ustawy z 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży..., sprzedaż gruntów Zasobu WRSP kształtuje się na poziomie 4–5 tys. ha rocznie.

SPRZEDAŻ GRUNTÓW ROLNYCH ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA W 2024 R.

W 2024 r. sprzedaż gruntów rolnych Zasobu WRSP wyniosła 3 677 ha (o 18% więcej niż w 2023 r.), na podstawie 3 074 umów.

Średnia powierzchnia sprzedanych nieruchomości przypadająca na 1 umowę wynosi 1,2 ha, w tym największa występuje w woj. wielkopolskim – 2,3 ha, następnie w woj. mazowieckim – 2,3 ha i w woj. lubelskim – 2,2 ha.

Najwięcej gruntów sprzedano w grupie obszarowej do 2 ha – 1 325 ha i w grupie 10,00–99,99 ha – 1 288 ha (razem 71% wszystkich sprzedanych gruntów). Najwięcej umów zawarto w przedziale do 2 ha – 2 918, co stanowi 95% wszystkich zawartych umów sprzedaży w 2024 r.

Nabywcami nieruchomości rolnych są zarówno osoby fizyczne, jak i prawne. W 2024 r. liczba umów sprzedaży z osobami fizycznymi wyniosła ponad 2 941 i stanowiła 96% wszystkich umów sprzedaży, na powierzchnię 3 361 ha – tj. 91% całej powierzchni sprzedaży.

W strukturze obszarowej gruntów sprzedanych w 2024 r., podobnie jak w latach ubiegłych, dominowały – pod względem liczby zawartych umów – nieruchomości mniejsze obszarowo. W ogólnej liczbie **3 074 zawartych umów sprzedaży** (bez transakcji obejmujących: grunty pod budynkami, również mieszkalnymi, wyodrębnionymi obiektami, wodami i służące do wydobywania m.in. kopalin, a także grunty nierolne²) 2 918 umów (94,9%) stanowiły umowy zawarte na zakup nieruchomości o powierzchni do 2 ha, a 97 umów (3,2%) zawarto na zakup nieruchomości o powierzchni od 2,01 do 9,99 ha. Na nieruchomości o powierzchni od 10 do 99,99 ha zawarto 55 umów (1,8%), a na sprzedaż nieruchomości o powierzchni 100 i więcej ha zawarto 4 umowy (0,1%). W 2024 r. średnia powierzchnia sprzedanych nieruchomości na 1 umowę wyniosła 1,20 ha, w tym w grupach obszarowych do 100 ha – 0,99 ha, a powyżej 100 ha – 158,02 ha. Nieruchomości pochodziły głównie z byłego Państwowego Funduszu Ziemi i były mniej atrakcyjne rolniczo.

W całym okresie działania na Zasobie WRSP (w latach 1992–2024), na ogólną liczbę 331,6 tys. umów sprzedaży (również bez transakcji obejmujących: grunty pod budynkami, także mieszkalnymi, wyodrębnionymi obiektami, wodami i służącymi do wydobywania kopalin, jak też grunty nierolne), 211,0 tys. umów (63,6%) dotyczyło nieruchomości do 2 ha, a 72,3 tys. umów (21,8%) nieruchomości o powierzchni w przedziale od 2,01 do 9,99 ha. Na sprzedaż nieruchomości o powierzchni od 10 do 99,99 ha zawarto 45 tys. umów (13,6%), a na sprzedaż nieruchomości o powierzchni 100 ha i więcej – 3,4 tys. umów (1,0%).

Nabywcami nieruchomości Zasobu WRSP są zarówno osoby fizyczne, jak i prawne. Struktura udziału obu tych grup nabywców wskazuje, że w całym okresie działania na Zasobie WRSP (w latach 1992–2024) osoby prawne stanowiły 3,1% ogółu nabywców (wg liczby zawartych umów) oraz były one zainteresowane nieruchomościami większymi obszarowo. W 2024 r. średnia powierzchnia nieruchomości sprzedanych na 1 umowę osobom prawnym wyniosła 2,37 ha (1,69 ha – w 2023 r.), a osobom fizycznym – 1,14 ha (0,83 ha – w 2023 r.).

² KOWR monitoruje zmiany cen i czynszów płaconych za grunty rolne przez nabywców i dzierżawców nieruchomości Zasobu. Z tego względu z obserwacji wyłączono transakcje dotyczące gruntów zabudowanych lub o specyficznym charakterze (np. pod wodami, samodzielnymi obiektami, służące do wydobywania kopalin), a także gruntów nierolnych. Nie uwzględniono także transakcji charakteryzujących się ekstremalnymi cenami lub czynszami. W rezultacie obserwacja dotyczy 99,9% gruntów rolnych sprzedanych i 99,8% gruntów wydzielanych. Monitorowanie obejmuje dane na moment zawarcia umowy, co oznacza, że nie wyłączono z niego umów anulowanych lub rozwiązanych, a w części dotyczącej dzierżawy nie uwzględniono także zmiany obszaru dzierżaw aneksami do wcześniej zawartych umów. Uzyskiwane w przetargach ceny transakcyjne gruntów rolnych Zasobu WRSP oraz poziomy czynszów w grupach obszarowych wynikają m.in. z czynnika koniunktury oraz lokalnych różnic w popycie na zakup lub dzierżawę.

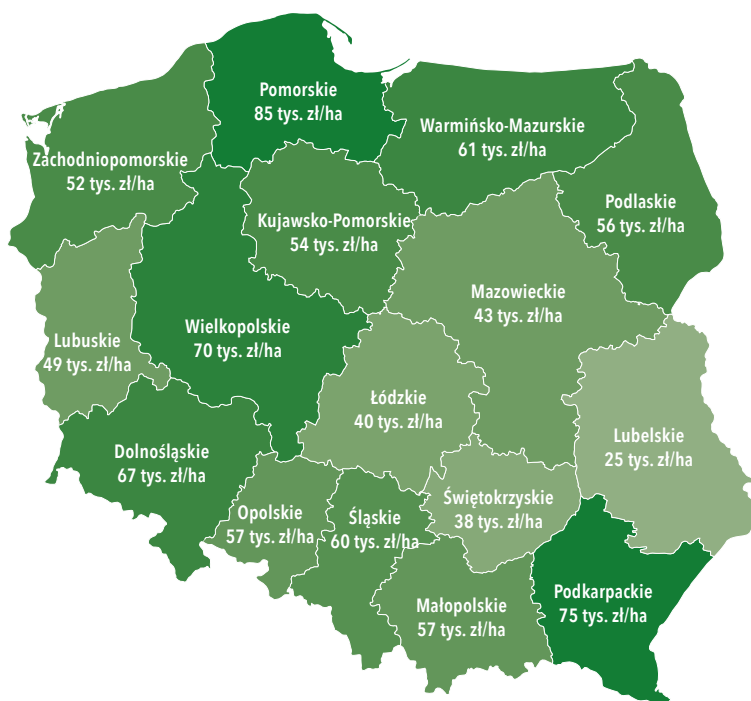

W 2024 r. najwyższą średnią cenę za 1 ha uzyskano w województwie **pomorskim (84 893 zł/ha)**, następnie w **podkarpackim (74 777 zł/ha)** oraz **wielkopolskim (70 147 zł/ha)**. W transakcjach sprzedaży gruntów rolnych zawartych przez KOWR w 2024 r. uzyskano za 1 ha **średnią cenę** w wysokości **54 873 zł**.

Ceny sprzedaży gruntów rolnych w 2024 r., w podziale na województwa, w tys. zł/ha przedstawiono na poniższym wykresie.

Średnia cena sprzedaży gruntów rolnych, uzyskana w 2024 r. wyniosła 54,9 tys. zł za 1 ha i była niższa o 5% w stosunku do średniej ceny w roku 2023.

Średnie ceny sprzedaży gruntów rolnych z Zasobu WRSP w 2024 r. (w zł/ha)

Najwyższe średnie ceny za 1 ha uzyskano w województwach pomorskim, podkarpackim i dolnośląskim, a najniższe w województwie lubelskim i świętokrzyskim.

Z analizy cen nieruchomości w poszczególnych grupach obszarowych wynika, że najwyższe średnie ceny uzyskiwano dla nieruchomości o powierzchni w grupie obszarowej do 2 ha – 67,4 tys. zł/ha (2 918 umów sprzedaży), następnie w grupie 10,00–99,99 ha – 54,1 tys. zł/ha (55 umów sprzedaży) i w grupie 2,01–9,99 ha – 51,3 tys. zł/ha (97 umów sprzedaży).

PRZETARGI NA SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

W okresie 01.01–31.12.2024 r. odbyło się 17 197 przetargów na sprzedaż nieruchomości Zasobu WRSP na powierzchnię 10 719 ha, z czego rozstrzygnięto 4 047 przetargów na powierzchnię 2 975 ha. W tym okresie skuteczność przetargów na sprzedaż nieruchomości Zasobu WRSP mierzona liczbą przetargów rozstrzygniętych w relacji do przetargów odbytych wyniosła 24%. Skuteczność przetargów mierzona powierzchnią rozstrzygniętych przetargów do powierzchni zaoferowanej do sprzedaży wyniosła 28%.

Nieruchomości Zasobu przeznaczone przez KOWR do sprzedaży można nabyć:

- w trybie bezprzetargowym – m.in. przez osobę uprawnioną (np. dzierżawcę nieruchomości jeżeli dzierżawa trwa przez okres co najmniej 3 lat), która złoży oświadczenie o zamiarze skorzystania z pierwszeństwa w nabyciu na warunkach określonych w zawiadomieniu skierowanym do niej przez sprzedającego (czyli KOWR),
- w trybie przetargowym – przez osobę, która wygra ogłoszony przez KOWR przetarg na sprzedaż danej nieruchomości.

Należy jednak zaznaczyć, że zgodnie z obecnie obowiązującymi regulacjami w przypadku sprzedaży nieruchomości

rolnych o powierzchni do 1 ha realizowana jest ona w trybie przetargów nieograniczonych. W przypadku nieruchomości powyżej 1 ha sprzedaż takiej nieruchomości realizowana jest w pierwszej kolejności w trybie przetargu ograniczonego do rolników indywidualnych chcących powiększyć prowadzone gospodarstwo rolne. W przypadku braku zainteresowania nabyciem nieruchomości w kolejnym przetargu przeznacza się ją do sprzedaży w trybie przetargu nieograniczonego w którym mogą brać udział wszyscy zainteresowani nabyciem danej nieruchomości.

Materiał opracował
Departament Gospodarowania Zasobem KOWR

JAK WYDZIERŻAWIĆ NIERUCHOMOŚĆ Z ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

Proces rozdysponowania nieruchomości, którymi gospodaruje KOWR, prowadzony jest co do zasady w formule publicznego przetargu ustnego bądź ofert pisemnych i może być przeprowadzany w trybie przetargów ograniczonych kierowanych do rolników indywidualnych oraz w trybie przetargów nieograniczonych. Kandydatem na dzierżawcę może być osoba, która spełnia warunki określone w ogłoszeniu przetargowym.

Nieruchomości o powierzchni poniżej 1 ha oraz nieruchomości o charakterze nierolnym, tj. przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub przewidziane w planie ogólnym gminy na cele inne niż rolne, jeśli są wydzierżawiane, to tylko na krótki okres niezbędny do przygotowania takiej nieruchomości do trwałego rozdysponowania w trybie publicznego przetargu ustnego (licytacja).

KOWR zawiera umowy dzierżawy nieruchomości rolnych Zasobu WRSP głównie po przeprowadzeniu przetargów ofert pisemnych lub publicznych przetargów ustnych. Zgodnie z art. 29 ust 3b ugnrSP KOWR może ograniczać udział w organizowanych przetargach do 8 grup, w tym do rolników indywidualnych w rozumieniu UKUR powiększających swoje gospodarstwa rodzinne. Natomiast w przetargach nieograniczonych mogą brać udział wszystkie zainteresowane podmioty, które spełniają wymagania i warunki określone w ogłoszeniu przetargowym.

Aby wziąć udział w przetargu, należy wpłacić wadium w wysokości, terminie, miejscu i w formie wyznaczonych w ogłoszeniu o przetargu oraz należy spełnić inne warunki podane w ogłoszeniu.

W myśl art. 24 ust. 1 pkt. 1 ugnrSP, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa gospodaruje Zasobem, w pierwszej kolejności w drodze wydzierżawiania albo sprzedaży nieruchomości rol-

nych na powiększenie lub utworzenie gospodarstw rodzinnych. W przetargu nie mogą brać udziału osoby, które mają zaległości z tytułu zobowiązań finansowych wobec Krajowego Ośrodka, Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a w szczególności zalegają z uiszczeniem podatków, opłat lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskały one przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu. Z przetargu wykluczane są też osoby, które władają lub władają nieruchomością Zasobu bez tytułu prawnego i mimo wezwania Krajowego Ośrodka nieruchomości tych nie opuściły albo podmioty, w których są współnikami bądź w organach których uczestniczą osoby, które władają lub władają nieruchomością Zasobu bez tytułu prawnego i mimo wezwania Krajowego Ośrodka nie opuściły tych nieruchomości. W przypadku przetargu ofert pisemnych ograniczonego do rolników indywidualnych zamierzających powiększyć gospodarstwo rodzinne uczestnik przetargu, oprócz wpłacenia wadium, jest obowiązany do złożenia oferty, która będzie zawierać wszystkie wymagane informacje, oświadczenia i dokumenty określone w ogłoszeniu przetargowym oraz zostanie złożona w terminie wskazanym w ogłoszeniu.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad dzierżawy nieruchomości ZWRSP zamieszczone zostały na stronie internetowej

KOWR pod adresem: <https://www.gov.pl/web/kowr/dzierzawa-nieruchomosci>.

Dla nieruchomości będących przedmiotem przetargu, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa sporządza wykaz, a następnie ogłoszenie o przetargu, które są podawane do publicznej wiadomości w miejscowo właściwych ze względu na położenie nieruchomości: gminach, Oddziałach Terenowych KOWR oraz w siedzibie właściwej miejscowo (regionalnej) izbie rolniczej. Informacje dotyczące harmonogramów przetargów oraz wykazy i ogłoszenia przetargowe podlegają m.in. publikacji na portalu internetowym Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa – <https://www.nieruchomoscikowr.gov.pl/>. Strona umożliwia filtrowanie ogłoszeń m.in. według położenia działki (województwo, powiat, gmina, obręb), form ich zagospodarowania (sprzedaż, dzierżawa), typu nieruchomości (rolna, nierolna, zabytek, przeznaczenie wielofunkcyjne). Dodatkowo na stronie internetowej portalu <https://erolnik.gov.pl>, prowadzonym przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w zakładce „Działki Zasobu WRSP” opublikowane jest zestawienie działek znajdujących się w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa. Na portalu tym można uzyskać informacje o działkach ZWRSP, z uwzględnieniem ich położenia, jak i informacji o formach rozdysponowania.

Harmonogramy przetargów na rozdysponowanie nieruchomości Zasobu WRSP publikowane są również na stronie internetowej KOWR, w części opisanej jako Usługi i informacje w zakładce Gospodarowanie Zasobem <https://www.gov.pl/web/kowr/harmonogramy>).

Rozdysponowaniem (trwałym i nietrwałym) nieruchomości ZWRSP zajmują się Oddziały Terenowe Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, właściwe ze względu na jej położenie. Wykaz Oddziałów Terenowych Krajowego Ośrodka wraz z danymi teleadresowymi dostępny jest na stronie internetowej pod adresem: <https://www.gov.pl/web/kowr/adresy-oddzialow-terenowych-i-filii>. Oddziały Terenowe KOWR swoim zasięgiem obejmują obszar województwa (z wyjątkiem województwa zachodniopomorskiego, na terenie którego działają dwa Oddziały Terenowe KOWR: tj. w Szczecinie i Koszalinie).

WARUNKI PRZYSTĄPIENIA DO PRZETARGU NA ZAKUP/DZIERŻAWĘ NIERUCHOMOŚCI NALEŻĄCEJ DO KOWR

KOWR zawiera umowy dzierżawy nieruchomości rolnych Zasobu WRSP głównie po przeprowadzeniu przetargów ofert pisemnych lub publicznych przetargów ustnych, co wynika

z art. 39 ust. 1 ugnrSP. Jak już wcześniej wspomniano, KOWR może ograniczać udział w organizowanych przetargach do 8 grup, w tym do rolników indywidualnych w rozumieniu UKUR powiększających swoje gospodarstwa rodzinne, którzy są główną grupą odbiorców gruntów rolnych rozdysponowywanych przez KOWR.

Warunkiem niezbędnym do uczestnictwa w przetargu jest wniesienie wadium na podany w ogłoszeniu o przetargu numer rachunku bankowego organizatora przetargu w wysokości i w terminie wskazanym w ogłoszeniu o przetargu. Istnieją także ustawowe przesłanki wykluczające z udziału w przetargu. Są to m.in. przesłanki finansowe – osoba, która uczestniczy w przetargu, nie może mieć zaległości z tytułu zobowiązań finansowych wobec Krajowego Ośrodka, Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a w szczególności nie zalega z uiszczeniem podatków, opłat lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, z wyjątkiem przypadków, gdy uzyskała przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu. W przetargu nie może również uczestniczyć osoby, które władają lub władają nieruchomościami Zasobu bez tytułu prawnego i mimo wezwania Krajowego Ośrodka nieruchomości tych nie opuściły albo podmioty, w których są współnikami bądź w organach których uczestniczą osoby, które władają lub władają nieruchomościami Zasobu bez tytułu prawnego i mimo wezwania Krajowego Ośrodka nieruchomości tych nie opuściły. Nie dotyczy to podmiotów, które nie władają nieruchomościami Zasobu bez tytułu prawnego i nie władają tymi nieruchomościami bez tytułu prawnego w okresie 5 lat przed dniem ogłoszenia przetargu.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 pkt 1 ugnrSP każdy pierwszy przetarg na dzierżawę nieruchomości rolnej powinien być **przetargiem ograniczonym**, skierowanym do osób, o których mowa w art. 29 ust. 3b pkt 1 lub 2 ugnrSP, z wyłączeniem:

- 1) nieruchomości rolnych o powierzchni mniejszej niż 1 ha lub
- 2) nieruchomości przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, miejscowym planie rewitalizacji albo miejscowym planie odbudowy na cele inne niż rolne lub w przypadku których w ostatecznej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu sposób zagospodarowania i warunki zabudowy terenu, na którym nieruchomości rolne są położone, określony został jako inny niż rolne, a w przypadku braku miejscowego planu lub ostatecznej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu – nieruchomości objętych w planie ogólnym gminy inną strefą planistyczną niż strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową, strefa produkcji rolniczej lub strefa otwarta, lub
- 3) nieruchomości, w skład których wchodzi co najmniej 70% nieużytków lub użytków rolnych klasy VI i VIz, wydzielających

nych na cele związane z pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych i znajdujących się poza granicami obszarów, na których utworzono, ustawiono lub wyznaczono formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Przetarg ograniczony do tej samej kategorii uczestników może być przeprowadzony tylko raz. W przypadku gdy pierwszy przetarg ograniczony do rolników indywidualnych nie został rozstrzygnięty, KOWR ogłasza drugi przetarg ograniczony tylko w sytuacjach, gdy wpłyną pisemne wnioski co najmniej dwóch osób należących do jednej z pozostałych kategorii podmiotów wymienionych w art. 29 ust. 3b pkt. 2-7 ugnrSP. W takich wypadkach przetarg ten będzie przetargiem licytacyjnym ograniczonym do tej kategorii podmiotów, gdzie zgłoszone zostało udokumentowane zainteresowanie. W przeciwnym razie kolejny przetarg na daną nieruchomość co do zasady jest przetargiem nieograniczonym.

W przetargu ograniczonym do osób zamierzających utworzyć gospodarstwo rodzinne mogą brać udział osoby posiadające kwalifikacje rolnicze zamierzające utworzyć gospodarstwo rodzinne, które w okresie co najmniej roku przed ogłoszeniem przetargu nie były właścicielami lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości rolnych, których łączna powierzchnia użytków rolnych wynosi co najmniej 1 ha oraz spełniają pozostałe warunki podane w ogłoszeniu przetargu. W przetargu mogą uczestniczyć również osoby, którym, pod warunkiem uzupełnienia kwalifikacji zawodowych, przyznano pomoc finansową, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2022 r. poz. 387 i 1270) albo w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, a termin na uzupełnienie tych kwalifikacji jeszcze nie upłynął.

Przetarg ograniczony **ofert pisemnych (konkurs ofert)**, organizowany na podstawie art. 29 ust. 3 ugnrSP, ze względu na przyjęte kryteria wyboru i sposób ich oceny jest ograniczony wyłącznie do rolników indywidualnych zamierzających powiększyć gospodarstwo rodzinne (art. 29 ust. 3b pkt 1 ugnrSP).

Co do zasady, przetargi ograniczone ofertowe mogą być organizowane, jeżeli z wnioskiem takim wystąpią rolnicy indywidualni, organizacje rolnicze lub rada społeczna działająca przy Oddziale Terenowym KOWR.

W przypadku przetargu ofert pisemnych ograniczonego do rolników indywidualnych zamierzających powiększyć gospodarstwo

rodzinne, uczestnik przetargu jest obowiązany do złożenia oferty, która powinna zawierać wszystkie wymagane informacje i dokumenty określone w ogłoszeniu przetargowym oraz zostanie złożona w terminie wskazanym w ogłoszeniu. Ofertę wraz z wymaganymi dokumentami składa się w odpowiednio opisanej i zaklejonej kopercie, w miejscu i terminie określonym w ogłoszeniu przetargu. Dopuszczalne jest złożenie jednej oferty na kilka przetargów. Kandydat na dzierżawcę wyłoniony w przetargu zobowiązany będzie do okazania oryginałów dokumentów załączonych do oferty. Jeśli oferta nie zawiera informacji wymienionych w ogłoszeniu przetargu lub dane te są niekompletne, nieczytelne lub budzą inną wątpliwość, komisja wzywa oferenta do uzupełnienia brakujących dokumentów lub złożenia wyjaśnień w terminie 7 dni od otrzymania wezwania.

Kryteriami wyboru najkorzystniejszej oferty są kryteria i punktacja opracowana w KOWR przy aktywnym udziale organizacji rolniczych, zatwierdzone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Obecnie obowiązuje 5 kryteriów obligatoryjnych wyboru najkorzystniejszej oferty i jedno fakultatywne:

- odległość działki, na której znajduje się adres zameldowania na pobyt stały oferenta od nieruchomości Zasobu oraz odległość nieruchomości rolnej, w skład której wchodzi użytki rolne, od nieruchomości Zasobu będącej przedmiotem przetargu;
- powierzchnia użytków rolnych nabytych lub dzierżawionych z Zasobu przez rolnika i jego małżonka;
- intensywność produkcji zwierzęcej w gospodarstwie oferenta;
- kryterium wieku;
- powierzchnia użytków rolnych, stanowiących dzierżawę, użytkowanie wieczyste oraz własność rolnika i jego małżonka;
- kryterium uwzględniające warunki regionalne uzgodnione z radą społeczną (dobrowolne).

W publicznym przetargu ustnym mogą uczestniczyć osoby, które we wskazanym terminie i we właściwy sposób wniosły wadium. Przetarg przeprowadza się, jeżeli stawi się chociażby jeden uczestnik przetargu. Pełnomocnik uczestnika przetargu jest zobowiązany do okazania komisji przetargowej dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz oryginału pisemnego pełnomocnictwa do składania w imieniu i na rzecz uczestnika przetargu oświadczeń związanych z przetargiem bądź też uwierzytelnionej kopii takiego pełnomocnictwa. Przewodniczący komisji rozpoczyna przetarg od stwierdzenia prawidłowości ogłoszenia przetargu, prostuje ewentualne błędy (drobne, nie oznaczające, że ulega istotnej zmianie przedmiot lub warunki przetargu), a następnie przekazuje uczestnikom przetargu informacje, m.in. na temat oznaczenia, powierzchni i opisu nieruchomości, okresu dzierżawy, wywoławczej wysokości czynszu i minimalnej wysokości postąpienia, wymienia przypadki, kiedy wadium nie podlega zwrotowi, odczytuje listę uczestników przetargu, sprawdza ich obecność i tożsamość

oraz weryfikuje, czy wadia zostały wniesione we właściwym terminie, miejscu i formie. Jeżeli nie zachodzą okoliczności uzasadniające wstrzymanie przetargu, przewodniczący komisji wywołuje licytację ogłaszając wywoławczą wysokość czynszu dzierżawnego i wzywa uczestników przetargu do zgłaszania postąpień.

Na stronie internetowej usunąć <https://erolnik.gov.pl>, prowadzonej przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w zakładce „Działki Zasobu WRSP”, można zapoznać się z działkami będącymi w ZWRSP. Na portalu tym można uzyskać informacje o działkach ZWRSP, z uwzględnieniem ich położenia (województwo, powiat, gmina, obręb), jak również o formach rozdysponowania.

Obecnie obowiązujące zasady w sprawie wykonywania umowy dzierżawy nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa dopuszczają możliwość wydłużania umów dzierżawy (z uwzględnieniem okresu pozostającego do wygaśnięcia umowy) **na okres od 10 lat do 20 lat**.

Przedłużenie umowy dzierżawy na okres krótszy niż do 10 lat może mieć miejsce w szczególności w przypadku, gdy:

- 1) nieruchomość jest nierolna,
- 2) nieruchomość położona jest w granicach administracyjnych miasta,
- 3) dzierżawca wnioskuje o okres przedłużenia umowy krótszy niż do 10 lat.

Przedłużenie umowy dzierżawy na okres dłuższy niż do 20 lat może mieć miejsce w szczególności w przypadku, gdy:

- 1) dzierżawca poniósł znaczne nakłady finansowe w ramach prowadzonej działalności rolniczej czy też nabył znaczną część dzierżawionej nieruchomości (w tym także ośrodek gospodarczy z rozłożeniem zapłaty ceny sprzedaży na raty lub z wykorzystaniem środków pochodzących z kredytu) – natomiast przedłużenie umowy dzierżawy, ze względu na poniesione koszty, jest niezbędne do zachowania stabilności gospodarowania oraz płynności finansowej gospodarstwa,
- 2) dzierżawca rozpoczął inwestycje na potrzeby prowadzonej działalności rolniczej, w oparciu o środki finansowe pochodzące z kredytu bankowego lub programu pomocowego, którego termin spłaty wykracza poza okres dzierżawy (dotyczy to inwestycji realizowanych na gruntach własnych dzierżawy, a grunty dzierżawione ujęte zostały w biznesplanie lub innej ekspertyzie opracowanych na potrzeby banku finansującego),
- 3) przedmiotem dzierżawy są obiekty stawowe lub też grunty, na których znajdują się plantacje roślin wieloletnich,
- 4) jest to związane z udziałem dzierżawcy w programie pomocowym i koniecznością spełnienia wymagań w nim określonych,

5) przemawiają za tym względy społeczno-gospodarcze (np. wielkość zatrudnienia, zwierzęcy profil produkcji).

Dla skutecznego przedłużenia umowy dzierżawy w trybie bezprzetargowym konieczne jest, aby:

- dzierżawca złożył Krajowemu Ośrodkowi **oświadczenie o zamiarze dalszego dzierżawienia nieruchomości, najpóźniej na trzy miesiące** przed zakończeniem dotychczasowej umowy dzierżawy (o dotrzymaniu 3-miesięcznego terminu decyduje data wpływu do Krajowego Ośrodka).
- Krajowy Ośrodek **w terminie miesiąca** od złożenia przez dzierżawcę oświadczenia, ma obowiązek przedstawienia dzierżawcy, warunków dalszej dzierżawy (tj. co do przedmiotu dzierżawy, wysokości czynszu, okresu dzierżawy) albo poinformowania dzierżawcy, że umowa nie zostanie przedłużona. W razie braku odpowiedzi ze strony KOWR w powyższym terminie – umowa z mocy ustawy wydłuża się na kolejne 12 miesięcy.

Warunkiem przedłużenia umowy jest w szczególności:

- złożenie przez dzierżawcę oświadczenia o zamiarze dalszego dzierżawienia nieruchomości najpóźniej na 3 miesiące przed zakończeniem umowy dzierżawy,
- prawidłowość wywiązywania się dzierżawcy z zobowiązań wynikających z umowy dzierżawy,
- wywiązywanie się dzierżawcy z zobowiązań finansowych zarówno wobec Krajowego Ośrodka, jak i z innych zobowiązań związanych z przedmiotem dzierżawy,

- wiarygodność finansowa dzierżawcy,
- zabezpieczenie należności Krajowego Ośrodka.

OBNIŻANIE CZYNSZU DZIERŻAWNEGO ZA GRUNTY ZWRSP NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ART. 700 KODEKSU CYWILNEGO

KOWR może **na wniosek** udzielać pomocy dzierżawcom, których gospodarstwa rolne dotknęły niekorzystne zjawiska przyrodnicze (huragan, gradobicie, pożar albo którym nie mogli w żaden sposób zapobiec, np. powódź, susza, wymarznienie).

Pomoc udzielana jest w formie **obniżenia czynszu** za dzierżawione grunty ZWRSP w ramach pomocy *de minimis*.

Zgodnie z zasadą *de minimis* w rolnictwie pomoc państwa udzielona jednemu producentowi rolnemu, nie może obecnie przekroczyć kwoty 50 tys. euro w okresie trzech lat, natomiast limit krajowy dla Polski został określony na poziomie 682,85 mln euro, również w perspektywie trzyletniej¹. W przypadku wysokich strat finansowych istnieje również możliwość umorzenia pozostałej części czynszu dzierżawnego.

Materiał opracował
Departament Gospodarowania Zasobem KOWR

¹ Podstawa prawna: Rozporządzenie Komisji (UE) 2024/3118 z dnia 10 grudnia 2024 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1408/2013 w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym (Dz. U. L. 2024/3118, 13.12.2024).

ZASADY SPRZEDAŻY ORAZ NIEODPŁATNEGO PRZEKAZYWANIA NIERUCHOMOŚCI ZASOBU WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

Jednym z zadań realizowanych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa jest sprzedaż nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. W świetle obowiązujących przepisów KOWR może również nieodpłatnie przekazywać nieruchomości wchodzące w skład Zasobu WRSP.

SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI ZASOBU WRSP

Sprzedaż prowadzona jest na zasadach określonych w ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. 2025.826 t.j. z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego trybu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa i ich części składowych, warunków obniżenia ceny sprzedaży nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków oraz stawek szacunkowych gruntów (Dz.U.2021.2092 t.j.)

Zgodnie z powołanymi przepisami sprzedaż nieruchomości prowadzona jest w jednej z dwóch form:

- **w formule bezprzetargowej** – na rzecz osób uprawnionych (m.in. dotychczasowych dzierżawców), które złożą oświadczenie o zamiarze skorzystania z pierwszeństwa w nabyciu na warunkach określonych w zawiadomieniu skierowanym do nich przez Krajowy Ośrodek, lub
- **w formule przetargowej** – publicznego przetargu ustnego bądź przetargu ofert pisemnych. Przetargi mogą odbywać się w trybie przetargów ograniczonych kierowanych do rolników indywidualnych celem powiększenia prowadzonych gospodarstw rodzinnych oraz w trybie przetargów nieograniczonych, w których mogą brać udział wszystkie

zainteresowane podmioty (o ile spełnią warunki wskazane w ogłoszeniu przetargowym).

Podmiot zainteresowany nabyciem nieruchomości podlega określonym ograniczeniom dotyczącym **maksymalnej powierzchni gruntów** posiadanych oraz nabytych wcześniej z Zasobu WRSP przez nabywcę.

Rozpatrując zamiar nabycia nieruchomości Zasobu WRSP, należy mieć również na uwadze ustawę z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.2024.801 t.j. z późn. zm.).

Zgodnie z powyższymi przepisami sprzedaż nieruchomości, ich części oraz udziałów we współwłasności nieruchomości wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa została wstrzymana przez 10 lat licząc od 30 kwietnia 2016 r. Przewidziano jednak kilka wyjątków.

Sprzedaż jest możliwa pod warunkiem, że:

- sprzedawana nieruchomości przeznaczona jest na cele inne niż rolne, określone w: miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub w decyzji o warunkach zabudowy zagospodarowania terenu bądź w planie ogólnym gminy, w szczególności na parki technologiczne, parki przemysłowe, centra biznesowo-logistyczne, składy magazynowe, inwestycje transportowe, budownictwo mieszkaniowe, obiekty sportowo-rekreacyjne,
- nieruchomość położona jest w granicach specjalnych stref ekonomicznych,
- dotyczy domów, lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych i garaży wraz z niezbędnymi gruntami oraz ogródków przydomowych,
- obejmuje nieruchomości rolne o powierzchni do 2 ha,
- odnosi się do udziałów we współwłasności nieruchomości spełniających powyższe kryteria.

Wprowadzone zmiany mają na celu wspieranie **rolników indywidualnych**, którzy posiadają odpowiednie kwalifikacje i prowadzą **gospodarstwa rodzinne**.

Sprzedaż nieruchomości innych niż wymienione powyżej jest możliwa. Wymaga jednak uzyskania uprzedniej zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, wydanej na podstawie wniosku złożonego przez Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Wniosek, w każdym przypadku musi być poparty względami społeczno-gospodarczymi uzasadniającymi konkretną sprzedaż.

Sprzedaż nieruchomości z Zasobu WRSP zajmują się Oddziały Terenowe Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, które są odpowiedzialne za obsługę transakcji zgodnie z lokalizacją danej nieruchomości.

Pełna lista danych teleadresowych Oddziałów Terenowych KOWR jest dostępna na oficjalnej stronie internetowej: <https://www.gov.pl/web/kowr>. Na stronie internetowej Krajowego Ośrodka znajdują się również szczegółowe informacje dotyczące sprzedaży nieruchomości w poszczególnych trybach, wzory dokumentów dedykowane do poszczególnych formuł przetargowych, harmonogramy przetargów jak i wykazy i ogłoszenia przetargowe.

NIEODPŁATNE PRZEKAZANIE NIERUCHOMOŚCI ZASOBU WRSP

W świetle obowiązujących przepisów Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa na podstawie art. 24 ustawy z dnia 19 października 1991 roku o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, może nieodpłatnie przekazywać nieruchomości wchodzące w skład Zasobu WRSP. Głównymi podmiotami, na rzecz których następuje nieodpłatne przekazanie nieruchomości, są jednostki samorządu terytorialnego, które w myśl art. 24 ust. 5 pkt 1 ww. ustawy nabywają nieruchomości z przeznaczeniem:

- a) na cele związane z realizacją inwestycji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 274),
- b) umożliwienia realizacji miejscowego planu odbudowy, o którym mowa w ustawie z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu (Dz. U. z 2020 r. poz. 764 oraz z 2023 r. poz. 1688),
- c) na cele służące wykonywaniu zadań realizowanych przez te jednostki – pod warunkiem że jest to zgodne z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, miejscowego planu rewitalizacji, ostateczną decyzją o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a w przypadku braku miejscowego planu lub ostatecznej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu – z ustaleniami planu ogólnego gminy.

Należy jednak zaznaczyć że nieruchomości o powierzchni 2 ha i większe przekazywane są po uzyskaniu stosownej zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

Oprócz wymienionego powyżej trybu Krajowy Ośrodek przekazuje nieodpłatnie nieruchomości:

- Lasom Państwowym (art. 24 ust. 4 ww. ustawy) na cele związane z zalesianiem czy na potrzeby prowadzenia gospodarki leśnej oraz działki ewidencyjne użytkowane jako lasy;
- Agencji Mienia Wojskowego z przeznaczeniem na realizację celów związanych z zakwaterowaniem Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (art. 24 ust. 4c ww. ustawy);

Nadto, na podstawie innych przepisów, nieruchomości rolne mogą być również nieodpłatnie przekazane na rzecz: Krajowego Zasobu Nieruchomości, Centralnego Portu Komunikacyjnego, parków narodowych, organów właściwych do spraw gospodarowania wodami publicznymi oraz fundacji i organizacji pożytku publicznego.

Material opracował
Departament Gospodarowania Zasobem KOWR

GOSPODAROWANIE OBIEKTAMI STAWOWYMI ZWRSP

Stawy podlegają zagospodarowaniu we wszystkich formach przewidzianych w ustawie o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. W dzierżawie znajduje ponad 14,6 tys. ha obiektów stawowych, w zarządzie i wieczystym użytkowaniu – blisko 2,3 tys. ha. Do rozdysponowania pozostaje ok. 1,8 tys. ha. Umowy dzierżawy obejmują obiekty stawowe i 800 ha jezior znajdujących się jeszcze w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa.

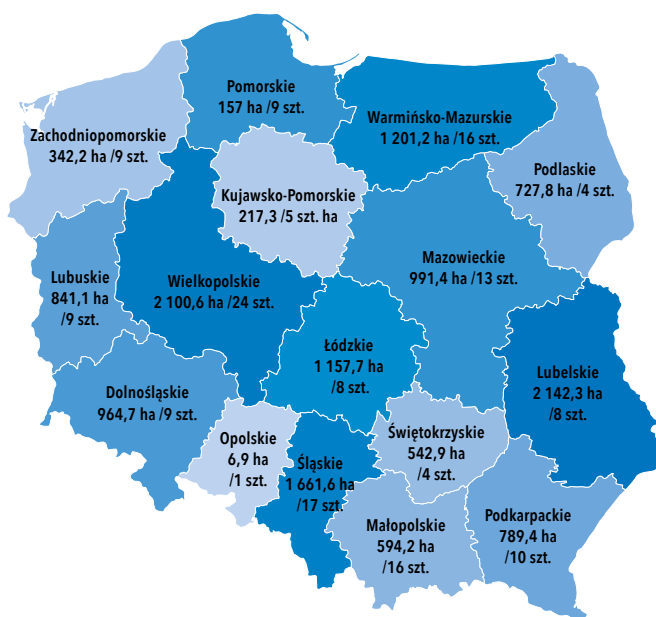
Na podstawie ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. 2025 r. poz. 826 ze zm. – dalej: ugnrSP) do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (dalej: ZWRSP) przejętych zostało ok. 600 obiektów stawowych, o łącznej powierzchni: 48,6 tys. ha. Według stanu na 31 grudnia 2024 r. sprzedanych zostało 23,9 tys. ha stawów oraz 8 tys. ha przekazano nieodpłatnie uprawnionym podmiotom.

Zgodnie z informacją przekazaną przez Oddziały Terenowe KOWR według stanu na 30 września 2024 r. w KOWR znajdowało się 177 umów dzierżawy nieruchomości rybackich, z czego 78 umów było zawartych z osobami prawnymi, a 99 umów – z osobami fizycznymi. Umowy te obejmowały powierzchnię ponad 23,9 tys. ha, w tym ponad 14,4 tys. ha gruntów pod stawami. W przedmiocie 5 umów znajdowały się stawy pstrągowe, pozostałe umowy obejmowały wyłącznie stawy karpiove.

Średni czynsz dzierżawny wyrażony w dt pszenicy za 1 ha gruntów pod stawami wynosił ok. 4,48 dt pszenicy/rok. Przy korzystnych warunkach wodnych i glebowych czynsz przekracza 10 dt/ha i sięga nawet powyżej 15 dt/ha.

Obiekty stawowe, podobnie jak inne nieruchomości ZWRSP, KOWR wydierżawia w drodze przetargów, najczęściej w trybie publicznego przetargu ustnego. Wydierżawianiu podlegają całe obiekty stawowe (kompleksy) usytuowane w jednej zlewni, zaopatrywane w wodę z jednego ciekłu. Przedmiotem dzierżawy najczęściej są stawy i inne grunty wchodzące w skład obiektu stawowego, budowle ziemne, urządzenia do piętrzenia wody. W przeszłości przedmiotem dzierżawy był w uzasadnionych przypadkach materiał obsadowy. Pozostałe mienie, związane z gospodarką stawów, podlega wykupowi na warunkach ogólnie stosowanych przy dzierżawie gospodarstw rolnych. Zgodnie z ugnrSP, umowy dzierżawy zawierane są na

Trwające umowy dzierżawy obiektów rybackich (wg stanu na 30.09.2024 r.)

czas oznaczony najczęściej na 10 lat, a w przypadku obiektów stawowych okres ten może być dłuższy.

Wywoławczy czynsz dzierżawny ustala się od poszczególnych składników obiektu stawowego, na podstawie Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie sposobu ustalania wysokości czynszu dzierżawnego w umowach dzierżawy nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (Dz.U. 2022 r., poz. 433 ze zm.). Ostateczna wysokość czynszu ustalana jest w drodze przetargu (licytacji). Wysokość czynszu określona powinna być ujęta w umowie w dt pszenicy lub w mierniku pieniężnym. Zgodnie z art. 39a ust. 2 ugnrSP czynsz dzierżawny powinien być płatny dwa razy w roku za każde półrocze.

W trakcie trwania umowy dzierżawcy stawowych gospodarstw rybackich, oprócz podstawowych obowiązków wynikających ze wzoru umowy dzierżawy nieruchomości rolnej, dodatkowo są zobowiązani m.in. do prowadzenia ksiąg stawowych, według wzoru ustalonego przez KOWR (wcześniej Agencję Nieruchomości Rolnych – ANR), oraz przestrzegania przepisów prawa, a w szczególności: o ochronie gruntów, o ochronie przyrody, o ochronie środowiska, przepisów prawa wodnego. Zasady wykonywania umowy dzierżawy nieruchomości ZWRSP uregulowane zostały Zarządzeniem Nr 104/2023/Z Dyrektora Generalnego KOWR z dnia 30 listopada 2023 r.

W myśl postanowień wynikających z zawieranych umów dzierżawy dzierżawca ma obowiązek dokonywania na własny koszt napraw niezbędnych do zachowania przedmiotu dzierżawy w stanie niepogorszonym, chyba że pogorszenie to wynika z normalnego zużycia rzeczy. Należy przez to rozumieć nie tylko bieżącą konserwację, ale również remonty obiektów i ich części składowych wchodzących w skład nieruchomości będącej przedmiotem dzierżawy niezależnie od tego, do której grupy środków trwałych są one zaliczane. Dotyczy to także utrzymania urządzeń melioracji szczegółowych oraz budowli hydrotechnicznych.

Zgodnie z art. 3 pkt 8 ustawy Prawo budowlane za remont należy uznać wykonanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na przywróceniu wartości użytkowej, utraconej lub zmniejszonej na skutek jego użytkowania, nawet gdy użyto materiałów innych niż te, które użyto w stanie pierwotnym, tj. w momencie wybudowania obiektu. Koszty związane z remontem w myśl umowy dzierżawy ponosi dzierżawca i nie podlegają one zwrotowi przez KOWR.

W przypadku gdy dzierżawca wykonuje na własny koszt usuwanie skutków normalnego zużycia obiektów budowlanych, tj. w szczególności naturalnego pogorszenia się stanu elementów konstrukcyjnych obiektów budowlanych lub zużycia funkcjo-

nalnego, utrudniającego prowadzenie racjonalnej gospodarki, prace takie są traktowane jako ulepszenie i uwzględniane przy ustalaniu wartości nieruchomości w chwili jej zwrotu w oparciu o art. 676 w związku z art. 694 Kodeksu cywilnego (dalej: K.c.). W trakcie trwania umowy dzierżawy KOWR może udzielić pomocy finansowej dzierżawcom gospodarstw rybackich znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej, na podstawie art. 700 K.c. oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia z dnia 31.10.2017 r. w sprawie szczegółowych przesłanek odroczenia, rozłożenia na raty lub umorzenia należności Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa oraz trybu postępowania w tych sprawach (Dz.U. 2017 r., poz. 2116). Do okoliczności uzasadniających roszczenie dzierżawcy o obniżenie czynszu na podstawie art. 700 K.c. należą zdarzenia, wynikające z negatywnego działania sił przyrody, na które dzierżawca nie mógł mieć wpływu. Za niekorzystne zdarzenia w gospodarce stawowej uważa się w szczególności wystąpienie groźnych chorób zakaźnych, jak np. KHV albo przydychy, jako następstwo długotrwałego zalodzenia lub spadku poziomu tlenu w wodzie w okresie upalnego lata.

Zgodnie z zasadami stosowanymi w KOWR (Rozdział 4.6. Obniżanie czynszu dzierżawnego na podstawie art. 700 K.c. załącznika do Zarządzenia 104/2023/Z) obniżenie czynszu dzierżawnego za rok gospodarczy przysługuje dzierżawcy, jeżeli powierzchnia stawów, na których wystąpiły straty, stanowi co najmniej 5% ogółu dzierżawionych gruntów pod stawami, a straty te wyrażają się w spadku odłowów większym niż 15% w porównaniu ze średnimi odłowami z lat poprzednich.

W myśl ww. zasad KOWR nie określa samodzielnie poziomu strat na dzierżawionych gruntach, tylko posiłkuje się dokumentami wytwarzanymi przez inne podmioty i instytucje. Poziom odłowów ustalany jest na podstawie dokumentacji prowadzonej w gospodarstwie rybackim, zaś poziom strat ustala się w oparciu o dokumenty potwierdzające przekazanie śniętych ryb do utylizacji i opinii lekarza weterynarii. W przypadku wystąpienia chorób zwolnienie może obejmować okres, w którym dzierżawca nie będzie uzyskiwał przychodów z przedmiotu dzierżawy. Wystąpienie niekorzystnych zjawisk przyrodniczych, może być również, w myśl wymienionego rozporządzenia, dodatkowo podstawą do umorzenia części lub całości czynszu dzierżawnego. Zgodnie z zasadą przyjętą w KOWR, jeśli strata przekracza dwukrotność czynszu za powierzchnię dotkniętą stratą, KOWR może w formie umowy zawartej z dzierżawcą, umorzyć czynsz o połowę zastosowanej obniżki, pod warunkiem że dzierżawca:

- nie ma żadnych zaległych płatności z tytułu jakichkolwiek umów zawartych z KOWR,
- uiszcza w terminie nieumorzoną część czynszu.

Obniżenie czynszu dzierżawnego na podstawie art. 700 K.c. lub umorzenie należności KOWR, odroczenie czy rozłożenie na

raty może nastąpić wyłącznie na uzasadniony i udokumentowany wniosek kontrahenta. Pomoc udzielana dzierżawcom na powyższych zasadach, stanowi pomoc publiczną w rolnictwie i podlega ograniczeniom kwotowym w ramach pomocy de minimis w rybołówstwie. Zgodnie z zasadą *de minimis* w rybołówstwie, łączna pomoc państwa udzielona jednemu beneficjentowi (przez różne podmioty), nie może przekroczyć w roku udzielenia pomocy oraz w ciągu dwóch lat poprzedzających kwoty 30 tys. euro. Straty występujące dotychczas w gospodarstwach rybackich nie były objęte programem pomocowym ustanowionym uchwałą Rady Ministrów (zasada *de minimis* nie miałyby wówczas zastosowania).

Należności wynikające z umowy dzierżawy nieruchomości ZWRSP stanowią dochody publiczne w rozumieniu ustawy o finansach publicznych. Dlatego też KOWR, udzielając pomocy dzierżawcy poprzez obniżenie czynszu za dany okres gospodarczy, opiera się na wiarygodnych dokumentach, potwierdzających fakt wystąpienia danego zjawiska oraz rozmiar strat. Zasady obniżania czynszu dzierżawnego na podstawie art. 700 K.c. zostały w przeszłości opracowane w porozumieniu z przedstawicielami środowiska dzierżawców, w tym dzierżawców nieruchomości rybackich i z niewielkimi modyfikacjami są stosowane w KOWR.

Wydłużenie umowy dzierżawy nieruchomości wykorzystywanej do prowadzenia gospodarki rybackiej może nastąpić na ogólnych zasadach obowiązujących w KOWR. Możliwość przedłużenia umowy dzierżawy z dotychczasowym dzierżawcą wynika z przepisów ugrnSP bez stosowania procedury przetargowej. Zgodnie z art. 39 ust. 2 pkt 1) ugrnSP przetargu nie stosuje się, jeżeli dotychczasowy dzierżawca złożył KOWR oświadczenie o zamiarze dalszego dzierżawienia nieruchomości na nowych warunkach uzgodnionych z KOWR, z tym że czynsz nie może być niższy niż dotychczasowy.

Dla skutecznego przedłużenia umowy dzierżawy w trybie bezprzetargowym konieczne jest, aby dzierżawca złożył KOWR oświadczenie o zamiarze dalszego dzierżawienia nieruchomości

ści najpóźniej na trzy miesiące przed zakończeniem dotychczasowej umowy dzierżawy (o dotrzymaniu 3-miesięcznego terminu decyduje data wpływu oświadczenia do KOWR). W terminie miesiąca od złożenia przez dzierżawcę oświadczenia KOWR ma obowiązek przedstawienia dzierżawcy warunków dalszej dzierżawy (tj. co do przedmiotu dzierżawy, wysokości czynszu, okresu dzierżawy) albo poinformowania dzierżawcy, że umowa nie zostanie przedłużona. Strony umowy mają czas na uzgodnienie ostatecznych warunków dalszej dzierżawy do końca okresu obowiązywania umowy. W przypadku nieosiągnięcia porozumienia przez strony umowy – co do warunków dalszej dzierżawy w okresie jej trwania – umowa wygasa. Warunkiem przedłużenia umowy jest w szczególności:

- złożenie przez dzierżawcę oświadczenia o zamiarze dalszego dzierżawienia nieruchomości najpóźniej na 3 miesiące przed zakończeniem umowy dzierżawy (art. 39 ust. 4 pkt 1 ugrnSP),
- prawidłowość wywiązywania się dzierżawcy z zobowiązań wynikających z umowy dzierżawy (w tym prowadzenia przez dzierżawcę racjonalnej gospodarki rybackiej na dzierżawionym obiekcie stawowym),
- wywiązywanie się dzierżawcy z zobowiązań finansowych zarówno wobec KOWR, jak i z innych zobowiązań związanych z przedmiotem dzierżawy,
- wiarygodność finansowa dzierżawcy,
- zabezpieczenie należności KOWR.

Każda umowa podlega odrębnej analizie w szczególności pod względem zasadności jej kontynuowania w dotychczasowym czy zmienionym kształcie, oceny wysokości czynszu. Istotne warunki dalszej dzierżawy KOWR opiera na ustaleniach z przeprowadzonej kontroli dzierżawionej nieruchomości. Nie oznacza to, że na wniosek dzierżawcy KOWR automatycznie powinien przedłużać umowę w każdym przypadku, nie rozpatrzwszy innych aspektów wiążących się z wykonywaniem danej umowy dzierżawy. Zgodnie z obowiązującymi w KOWR wytycznymi nie powinno przedłużać się umowy z osobami niewiarygodnymi finansowo. Nie powinna mieć też miejsca sytuacja, że na wniosek dzierżawcy ubiegającego się lub zamierzającego ubiegać

się o dofinansowanie, przedłużany byłby okres obowiązywania umowy kwalifikującej się do rozwiązania, zwłaszcza gdy przesłanką do jej rozwiązania są przyczyny leżące bezwzględnie po stronie dzierżawcy. Jeżeli takie przesłanki nie zachodzą – zgłaszane do KOWR wnioski rozpatrywane są zgodnie z obowiązującą w tym zakresie procedurą.

W myśl zasad stosowanych w KOWR umowy dzierżawy, których termin wygaśnięcia jest dłuższy niż 24 miesiące, nie są przedłużane, chyba że z analizy wniosku dzierżawcy wynika, że wcześniejsze przedłużenie umowy jest uzasadnione gospodarczo, czy też ze względu na zamiar kontynuowania lub przystąpienia do realizacji programów pomocowych współfinansowanych lub finansowanych np. ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury niezbędne jest wcześniejsze przedłużenie umowy.

Obecnie obowiązujące zasady dopuszczają możliwość wydłużania umów dzierżawy (z uwzględnieniem okresu pozostającego do wygaśnięcia umowy) na okres od 10 lat do 20 lat. Wydłużanie umów na wskazane wyżej okresy stanowi generalną zasadę przy rozpatrywaniu przez KOWR wniosków dzierżawców. Okres maksymalny lub zbliżony do niego stosowany jest najczęściej w przypadku prowadzenia przez dzierżawcę produkcji zwierzęcej, w tym rybackiej. Mając na uwadze specyfikę działalności rolniczej i szereg występujących uwarunkowań formalnoprawnych, gospodarczych i organizacyjnych, przedłużenie umowy może nastąpić zarówno na krótszy, jak i na dłuższy okres. Przedłużenie umowy dzierżawy na okres dłuższy niż do 20 lat może mieć miejsce w szczególności w przypadku, gdy przedmiotem dzierżawy są obiekty stawowe. Szczegółowe regulacje dotyczące przedłużania umów dzierżawy zostały zawarte w zarządzeniu nr 54/2024/Z z 3 października 2024 r.

W przypadku gdy dzierżawca obiektu stawowego nie jest zainteresowany kontynuowaniem umowy dzierżawy, umowa wygasa z upływem okresu, na który została zawarta. Po zakończeniu umowy dzierżawca zobowiązany jest do zwrotu przedmiotu dzierżawy w stanie nie pogorszonym oraz zwrotu materiału obsadowego w ilościach i asortymentach jaki przejął protokołem zdawczo-odbiorczym lub dokonać zwrotu równowartości w aktualnych cenach, o ile w okresie dzierżawy nie został on wykupiony przez dzierżawcę. Przejęcie nieruchomości przez KOWR następuje protokołem zdawczo-odbiorczym.

Na mocy przepisów ustawy Prawo wodne z dniem 1 stycznia 2006 r. jeden przedmiot dzierżawy obejmujący jeziora płynące i przyległe do jezior grunty (bardzo często powiązane funkcjonalnie) został rozdzielony na dwie części, zarządzane przez inne podmioty reprezentujące Skarb Państwa, tj. Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej, i ANR, w gestii której pozostały grunty ZWRSP położone nad jeziorami. Aby zapewnić podmiotom uprawnionym do rybactwa możliwość

korzystania z gruntów nad jeziorami, niezbędnych do wykonywania działalności rybackiej, Dyrektor Generalny KOWR w 2023 r. polecił oddziałom terenowym KOWR przedłużenie umów dzierżawy tych gruntów na okres zgodny z trwaniem umowy użytkowania obwodu rybackiego.

Należy zaznaczyć, że głównym kierunkiem rozdysponowania nieruchomości ZWRSP jest ich zbywanie na powiększenie gospodarstw rodzinnych. Prawo pierwszeństwa w nabyciu nieruchomości przysługuje jej dzierżawcy, który legitymuje się co najmniej trzyletnim faktycznym okresem dzierżawy i może być zrealizowane tylko wówczas, gdy KOWR przeznaczy daną nieruchomość do sprzedaży poprzez skierowanie do osoby uprawnionej stosownego zawiadomienia, a kontrahent w wyznaczonym terminie odpowie na przesłaną ofertę. Osobie uprawnionej nie przysługuje roszczenie wobec KOWR o przeznaczenie danej nieruchomości do sprzedaży na jej wniosek.

Ustawa zakłada m.in., że minister właściwy ds. rozwoju wsi, na wniosek KOWR, może wyrazić zgodę na sprzedaż nieruchomości lub ich części, jeżeli jest to uzasadnione względami społeczno-gospodarczymi. W związku z tym, jeśli stan obiektu stawowego wymagał będzie poniesienia przez dzierżawcę znacznych nakładów finansowych, KOWR rozważy możliwość przedłużenia umowy dzierżawy na dłuższy okres albo sprzedaż tego obiektu, po wyrażeniu zgody przez ministra.

W przypadku przeznaczenia do sprzedaży obiektu stawowego, oprócz powierzchni stawów, do sprzedaży przeznaczone są budynki, budowle oraz cała infrastruktura nierozdzielnie związana z funkcjonowaniem obiektu stawowego. Należy przy tym zwrócić uwagę, że ograniczenie wynikające z art. 28a ust. 1 ugrnSP, w zakresie sprzedaży nieruchomości rolnej przez KOWR, jeżeli w wyniku tej sprzedaży łączna powierzchnia użytków rolnych będących własnością nabywcy oraz nabytych kiedykolwiek z ZWRSP nie przekroczy 300 ha, zostało zniesione z dniem 5 października 2023 r. w stosunku do nieruchomości, w których grunty oznaczone w ewidencji gruntów i budynków jako grunty pod stawami stanowią co najmniej 70% powierzchni nieruchomości. Zmiana tego przepisu umożliwiła KOWR sprzedaż dużych obiektów stawowych (powyżej 300 ha), które są zaopatrywane w wodę z jednego źródła i stanowią zorganizowaną całość. W przypadku obiektów stawowych, gdzie poszczególne stawy posiadają możliwość niezależnego zasilania w wodę, bądź zasilanych w wodę z różnych źródeł, mogą być one sprzedawane po podziale na mniejsze obiekty.

Na wniosek zainteresowanego podmiotu KOWR sukcesywnie przeznacza do sprzedaży obiekty stawowe.

Materiał opracował
Departament Gospodarowania Zasobem KOWR

#KUPUJŚWIADOMIE — KOWR PROMUJE ŻYWNOSĆ WYSOKIEJ JAKOŚCI

#KupujŚwiadomie to hasło, pod którym Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa prowadzi działania zachęcające konsumentów do sięgania po wyroby certyfikowane w ramach krajowych i unijnych systemów jakości żywności oraz artykuły rolno-spożywcze z oznaczeniami potwierdzającymi ich wyjątkowe walory, takie jak: pochodzenie surowców użytych do ich produkcji czy tradycyjne metody wytwarzania.

Na jakie oznaczenia i znaki jakości umieszczane na etykietach produktów żywnościowych warto zwracać uwagę? Należą do nich m.in.: znak PRODUKT POLSKI, logo produkcji ekologicznej UE Chroniona Nazwa Pochodzenia, Chronione Oznaczenie Geograficzne i Gwarantowana Tradycyjna Specjalność.

A jak działamy? Zachęcamy producentów do przystępowania do systemów jakości żywności oraz aktywnie wspieramy lokalnych przedsiębiorców w procesie promowania ich wyrobów. Dzięki temu mają oni szansę zwiększać skalę wytwarzania swojego asortymentu, a konsumenci pozyskują wiedzę odnośnie do zalet certyfikowanych produktów, które charakteryzują się wysoką jakością i często są związane z lokalnymi tradycjami oraz kulturą.

Edukujemy również w zakresie znaczenia odpowiedzialnych decyzji zakupowych dla funkcjonowania gospodarki i wspierania krajowego rolnictwa. Zachęcamy do zwracania uwagi na informacje zawarte na etykietach żywności, w tym w odniesieniu do kraju pochodzenia.

Korzyści odnoszą zarówno przedsiębiorcy, jak i konsumenci, co w rezultacie sprzyja rozwojowi całej branży spożywczej.

O działaniach z obszaru promocji certyfikowanej żywności prowadzonych przez KOWR informujemy na www.kupujswiadomie.gov.pl.

Na stronie można znaleźć informacje o certyfikatach przyznawanych w ramach krajowych i unijnych systemów jakości oraz oznaczeniach artykułów rolno-spożywczych potwierdzających

ich wyjątkowe walory, takie jak: pochodzenie surowców użytych do ich wytworzenia czy tradycyjne metody wyrobu.

Efekty już są!

Znajomość znaków i oznaczeń w polskim społeczeństwie wciąż się zwiększa. Badanie opinii publicznej Eurobarometr zrealizowane w 2024 r. przez Komisję Europejską po raz kolejny potwierdziło, że logo produkcji ekologicznej UE

jest najlepiej rozpoznawanym znakiem jakości żywności na rynku europejskim.

Z kolei z badania „Polska wieś i rolnictwo 2024” wynika, że oznaczeniem, które respondenci najczęściej zauważali podczas zakupów, jest znak PRODUKT POLSKI.

Ponad 84% ogółu badanych deklarowało, że zwraca uwagę, czy żywność, którą kupują, została wyprodukowana w Polsce i z polskich surowców.

W unijnym systemie regionalnych i tradycyjnych produktów zarejestrowano dotychczas 47 polskich produktów. Na koniec 2024 r. do wprowadzania do obrotu produktów z oznaczeniem ChNP, ChOG i GTS było upoważnionych 386 wytwórców.

Najwięcej producentów wytwarza jabłka grójeckie i rogale świętomarcińskie.

Rejestracja nazwy produktu jako oznaczenia geograficznego, nazwy pochodzenia lub gwarantowanej tradycyjnej specjalności gwarantuje, że nikt na terenie całej Unii Europejskiej nie może bezprawnie używać w obrocie zarejestrowanej nazwy. Przyznanie oznaczenia chroni zatem producentów przed nieuprawnionym wykorzystywaniem nazwy produktu i pozwala na podkreślenie jego unikalności.

Dla konsumentów natomiast oznaczenia stanowią doskonałą informację marketingową, dostarczają rzetelnej wiedzy o pochodzeniu produktów i ich cechach oraz tradycyjnych metodach produkcji. Dają gwarancję, że produkty te są oryginalnymi artykułami, a nie imitacjami.

Aby skutecznie promować rodzime produkty wysokiej jakości, prowadzimy zróżnicowane działania. Największym wydarzeniem jest **Festiwal Polskiej Żywności #KupujŚwiadomie**. To przedsięwzięcie targowo-konferencyjne i branżowe z udziałem ponad 100 producentów żywności z całej Polski, odrębnymi przestrzeniami dedykowanymi dzieciom, strefą pokazów i warsztatów kulinarnych, rękodzielniczych i twórczości artystycznej, konferencjami i panelami dyskusyjnymi. Trzecia edycja Festiwalu odbędzie się 6-7 września 2025 r. na PGE Narodowym w Warszawie. Więcej informacji www.kupujswiadomie.gov.pl.

Newsletter **#KUPUJŚWIADOMIE**

Jeśli cenisz rodzime produkty żywnościowe wysokiej jakości, lubisz targi, kiermasze i jarmarki pełne smaku oraz kulinarnych inspiracji, zasubskrybuj nasz newsletter, aby być na bieżąco z wydarzeniami w swoim regionie.

Dołącz do społeczności świadomych konsumentów i producentów!

A jeśli wytwarzasz żywność produkowaną w ramach krajowych lub unijnych systemów jakości / wpisaną na listę produktów tradycyjnych MRiRW, posiadasz przynajmniej jeden ważny certyfikat lub oznaczenie z wymienionych: PRODUKT POLSKI, Produkt Ekologiczny, Poznaj Dobrą Żywność, Integrowana Produkcja, wolne od GMO, QAFP, QMP, PQS, TAQ, Jakość Tradycja, ChNP, ChOG, GTS lub prowadzisz działalność w ramach RHD/MLO, zapisz się do newslettera, by na bieżąco otrzymywać informacje o naborze na wydarzenia w wybranych przez siebie województwach.

SYTUACJA NA RYNKACH ROLNYCH

RYNEK ZBÓŻ

Zgodnie z prognozą USDA¹ w bieżącym sezonie 2025/2026 globalne zbiory zbóż będą o 2% większe niż w sezonie 2024/2025 i osiągną rekordowy poziom 2,36 mln ton. Spośród głównych światowych producentów większe zbiory zbóż ogółem spodziewane są m.in. w: USA, Chinach, Unii Europejskiej, Indiach, Rosji, Argentynie i Ukrainie.

Światowe zbiory pszenicy w sezonie 2025/2026 zgodnie z prognozą USDA wzrosną o 1,1% (do 809 mln ton), przede wszystkim z powodu spodziewanej większej produkcji w Unii Europejskiej, Chinach, Indiach oraz na rynkach rosyjskim i argentyńskim. Niewielka skala wzrostu globalnej produkcji pszenicy będzie wynikiem spodziewanego spadku zbiorów tego zboża m.in. w: USA, Australii, Pakistanie i Ukrainie.

W sezonie 2025/2026 większe będą też globalne zbiory jęczmienia, które mogą osiągnąć 145 mln ton wobec 143 mln ton w sezonie 2024/2025. Wzrost zbiorów o 3%, do 1,26 mln ton prognozowany jest także na globalnym

rynku kukurydzy, przede wszystkim z powodu dobrych prognoz zbiorów w: Ukrainie, USA i Argentynie.

Pomimo wzrostu zbiorów, zapasy zbóż na koniec sezonu 2025/2026 ulegną dalszej redukcji (o 3%, do 561 mln ton), co będzie spowodowane wzrostem (o 1%, do 2,37 mld ton) światowego zużycia powodowanego większym zapotrzebowaniem na zboża ze strony państw Bliskiego Wschodu, Azji Wschodniej oraz Azji Południowej.

Według prognozy KE zbiory zbóż w sezonie 2025/2026 mogą ukształtować się na poziomie 278 mln ton, o 9% wyższym niż w poprzednim sezonie. W większości państw członkowskich zbiory mogą wzrosnąć, w tym we Francji o 16% (do 62,3 mln ton) i w Niemczech o 6% (do 41,1 mln ton).

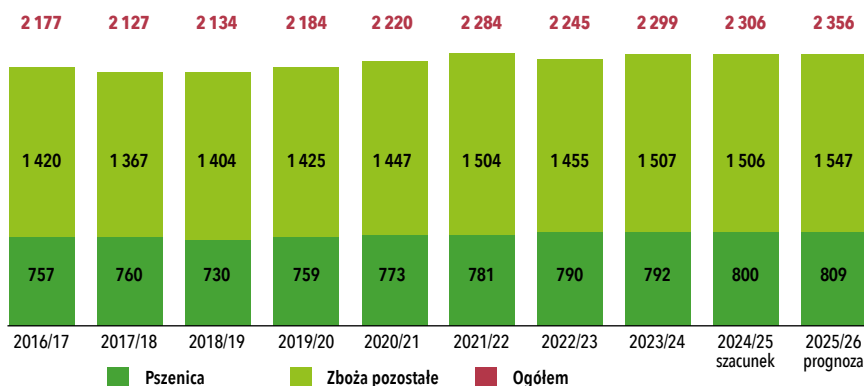
W Polsce według wstępnego szacunku GUS z 31 lipca 2025 r. tegoroczne zbiory zbóż podstawowych z mieszankami (bez kukurydzy, prosa i gryki), mogą wynieść 25,4 mln ton. Krajowe zbiory pszenicy oszacowano na 12,8 mln ton, pszenżyta – na 5 mln ton, a żyta – na 2,2 mln ton. Jęczmienia może

zostać zebrane 2,8 mln ton, owsa – 1,8 mln ton, a mieszanek zbożowych – 0,7 mln ton².

W okresie jedenastu miesięcy sezonu 2024/2025 eksport ziarna zbóż z Polski uległ ograniczeniu z uwagi na dużą konkurencję na rynkach zagranicznych, zwłaszcza ze strony Rosji i Ukrainy. Eksport ziarna zbóż od lipca 2024 r. do maja 2025 r. wyniósł 7,7 mln ton i był o blisko 4,3 mln ton (35%) mniejszy niż w analogicznym okresie sezonu 2023/2024. W eksporcie dominowało ziarno pszenicy i kukurydzy, których wywieziono odpowiednio 3,2 mln ton (o 49% mniej niż przed rokiem) i 3,1 mln ton (o 16% mniej). Żyta sprzedano 583 tys. ton (spadek o 24%), pszenżyta 454 tys. ton (spadek o 24,5%), a jęczmienia – 232 tys. ton (spadek o 47%). Wywóz owsa wyniósł 126 tys. ton (o 23,5% mniej)³. Jednocześnie, ze względu na niższy poziom cen transakcyjnych oraz mniej korzystny dla eksporterów kurs wymiany złoteo do euro i dolara niż w poprzednim sezonie, przychody uzyskane ze sprzedaży zagranicznej ziarna zbóż w okresie jedenastu miesięcy sezonu 2024/2025 obniżyły się o 35%, do 1,7 mld euro.

W okresie lipiec 2024 r. – maj 2025 r. krajowi eksporterzy lokowali zboże głównie na rynku unijnym (5,25 mln ton, 68% wywiezionego ziarna ogółem), przede wszystkim w: Niemczech (3 mln ton, 42% eksportu ziarna), Niderlandach (487 tys. ton, 6%) i Danii (268 tys. ton, 3%). Do krajów trzecich wywieziono 2,47 mln ton ziarna (32% eksportu zbóż). Ziarno zbóż (przede wszystkim pszenicę) eksportowano do: Wielkiej Brytanii (627 tys. ton, 8% eksportu ziarna ogółem), Nigerii (392 tys. ton, 5%),

Globalne zbiory zbóż (w mln ton)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, Grain: World Markets and Trade, lipiec 2025 r.

¹ Grain: World Markets and Trade, USDA FAS, lipiec 2025 r.

² Wstępny szacunek głównych ziemniaków rolnych i ogrodniczych w 2025 r., Informacje sygnałowe GUS, 31.07.2025 r.

³ Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem zbożowym dotyczą wybranych towarów z pozycji CN 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1008 i zostały obliczone na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi.

Gwinei (329 tys. ton, 4%) oraz Kamerunu (164 tys. ton, 2%).

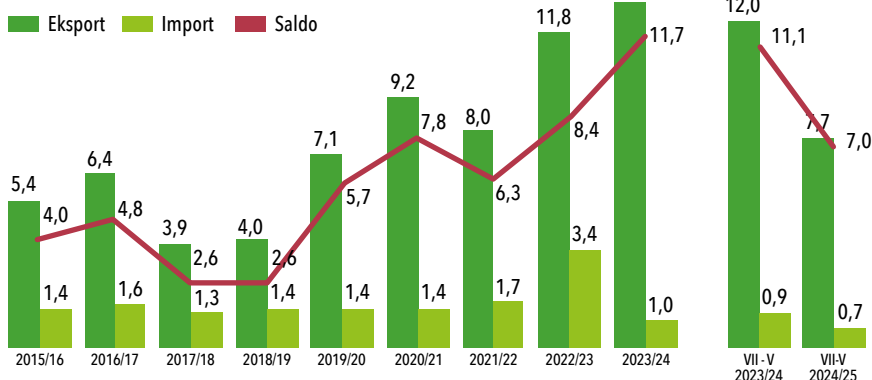
Odbiorcą około 58% wolumenu ziarna pszenicy były kraje nienależące do UE, głównie: Nigeria (392 tys. ton, 12,2%), Gwinea (329 tys. ton, 10,2%), Kamerun (164 tys. ton, 5%) i Demokratyczna Republika Konga (108 tys. ton, 3%). Głównymi odbiorcami pszenicy wśród krajów UE były Niemcy (1 mln ton, 35%) oraz Belgia (90 tys. ton, 3%).

Eksport kukurydzy z kraju w okresie jedenastu miesięcy sezonu 2024/2025 wyniósł 3,1 mln ton i był o 16% mniejszy niż w analogicznym okresie sezonu 2023/2024. Kukurydzę wywożono przede wszystkim do krajów UE (2,5 mln ton, 80% eksportu tego zboża). Nabywcami kukurydzy były głównie Niemcy (1,2 mln ton, 40% eksportu) i Niderlandy (275 tys. ton, 9%). Kraje pozaunijne zakupiły łącznie 606 tys. ton kukurydzy, co stanowiło 20% eksportu tego zboża. Spośród krajów trzecich najwięcej kukurydzy wyeksportowano do Wielkiej Brytanii (538 tys. ton, 17%) i Norwegii (60 tys. ton, 2%). Niemcy były także głównym odbiorcą żyta i owsa z Polski (odpowiednio 410 tys. ton i 64 tys. ton, tj. 70% i 51% krajowego eksportu tych zbóż). Najwięcej jęczmienia dostarczono do Irlandii (61 tys. ton, 26% eksportu) oraz Niemiec (58 tys. ton, 25%).

W sezonie 2024/2025 (w okresie lipiec 2024 r. – czerwiec 2025 r.) eksport zbóż ogółem drogą morską z kraju (łącznie z czterech bałtyckich portów) wyniósł 4,3 mln ton wobec 8,4 mln ton wywiezionych w sezonie 2023/2024 (spadek o 4,1 mln ton, tj. o 48,5%). Import ziarna zbóż do Polski w okresie lipiec 2024 r. – maj 2025 r. był znacząco mniejszy niż w tym samym okresie przed rokiem. Do Polski zaimportowano blisko 730 tys. ton ziarna zbóż, o 19% mniej niż sezon wcześniej. Najwięcej przywieziono pszenicy, która stanowiła 61% (441 tys. ton) wolumenu sprowadzonego do Polski ziarna zbóż ogółem. W strukturze importu kukurydza stanowiła 17% (127 tys. ton), a jęczmień – 14% (101 tys. ton). Wartość zaimportowanego ziarna zbóż wyniosła 364 mln euro i była o 9% niższa niż przed rokiem.

Z krajów UE do Polski zaimportowano 629 tys. ton ziarna zbóż, co stanowiło 86% wolumenu importu ziarna ogółem. Tak jak w latach wcześniejszych zboże przywożono do kra-

Polski handel zagraniczny ziarnem zbóż (w mln ton)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, za 2025 r. dane wstępne.

ju głównie ze Słowacji (265 tys. ton – 36% importu ziarna, w tym 231 tys. ton pszenicy) oraz z Czech (208 tys. ton – 29%, w tym 170 tys. ton pszenicy).

W okresie lipiec 2024 r. – maj 2025 r. wolumen salda handlu zagranicznego ziarnem zbóż był dodatni i ukształtował się na poziomie 7 mln ton (o 37% niższym niż przed rokiem). Równocześnie saldo wartościowe wyniosło 1,4 mld euro i było o 39,5% niższe niż w analogicznym okresie sezonu 2023/2024.

Od połowy lutego do czerwca 2025 r. globalne ceny zbóż wykazywały tendencję spadkową. W marcu i maju br. odnotowano także krótkotrwałą presję na wzrost cen zbóż ze względu na suszę i wynikające z tego obawy o wielkość zbiorów w kluczowych rejonach uprawy pszenicy, zwłaszcza w Regionie Morza Czarnego i UE, a także na Bliskim Wschodzie oraz w Chinach. Jednak słaby popyt ze strony największych importerów ograniczał ich wzrost. W czerwcu 2025 r. opady deszczu poprawiły warunki hydrologiczne i miały wpływ na pogłębienie spadków cen zbóż na świecie, co potwierdza indeks cen zbóż Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa. W czerwcu 2025 r. indeks cen zbóż FAO ukształtował się na poziomie 107,4 pkt, o 1,6 pkt niższym niż w maju 2025 r. i o 7,8 pkt niższym niż przed rokiem⁴. Na wartość indeksu cen zbóż FAO w czerwcu br. miały wpływ tendencje spadkowe cen na globalnym rynku kukurydzy, z uwagi na dużą konkurencję i rosnącą sezonową podaż ziarna z trwających zbiorów w Argentynie i Brazylii. Ponadto prognozy rekordowych zbiorów kukurydzy w USA zwiększały presję na spadek

cen. Obniżenie światowych cen dotyczyło również innych zbóż gruboziarnistych, tj. sorga i jęczmienia. Pomimo zbliżających się zbiorów na półkuli północnej, międzynarodowe ceny pszenicy wzrosły, odzwierciedlając obawy pogodowe w niektórych kluczowych obszarach produkcji, w tym w Rosji oraz części UE i USA. Podobna tendencja cen w 2025 r. występowała na paryskiej giełdzie Matif. Ceny pszenicy i kukurydzy od lutego 2025 r. wykazywały długoterminowy trend spadkowy.

W czerwcu i lipcu br. na giełdzie Matif cena pszenicy i kukurydzy oscylowała wokół 200 euro/tonę. W końcu lipca br. ceny zbóż uległy niewielkiemu obniżeniu z uwagi na słaby popyt na unijne zboża oraz trwające żniwa na półkuli północnej. Na rynkach międzynarodowych coraz większą konkurencję stanowiło ziarno z Rosji i Ukrainy, a także z USA, Brazylii oraz Argentyny.

W okresie od trzeciej dekady lutego do końca lipca 2025 r. ceny pszenicy na giełdzie Matif obniżyły się z 237 euro/t, do 199 euro/t, a kukurydzy – z 224 euro/t, do 199 euro/t. Poziom cen pszenicy pod koniec lipca br. był o 7% niższy od notowanego przed rokiem, a kukurydzy – o 3% niższy.

Zmiany cen na rynkach zagranicznych oddziaływały na poziom cen zbóż w Polsce, ale ograniczona podaż zbóż do skupu wywoływała presję na wzrost cen od początku sezonu 2024/2025. Jedynie krajowa cena pszenicy od początku 2025 r. wykazywała tendencję spadkową.

W czerwcu 2025 r. w zakładach zbożowych objętych monitoringiem ZSRIR MRiRW cena pszenicy konsumpcyjnej ukształtowała się na

4. Wskaźnik cen zbóż FAO obliczany na podstawie średnich miesięcznych zmian cen sorga, pszenicy, kukurydzy, jęczmienia oraz ryżu ważonych wielkością eksportu, lata 2014–2016 = 100. Odczyt 29.07.2025 r.

poziomie 892 zł/t, o 1% niższym niż przed miesiącem. Cena żyta konsumpcyjnego wyniosła 762 zł/t i była o 1% wyższa niż miesiąc wcześniej. Za jęczmień paszowy płacono 858 zł/t, o blisko 1% więcej niż w maju 2025 r. W porównaniu z cenami sprzed roku ziarno pszenicy było o 7% tańsze, natomiast jęczmienia paszowego i żyta – w obu przypadkach o 20% droższe.

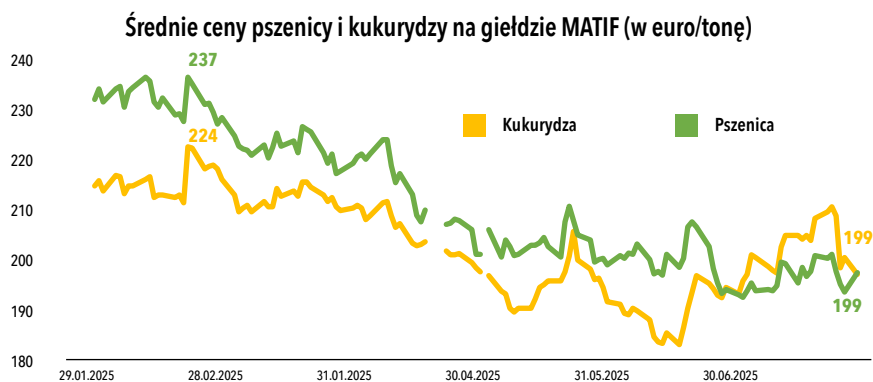
Za kukurydzę suchą w czerwcu 2025 r., podobnie jak miesiąc wcześniej, średnio w kraju uzyskiwano 911 zł/t. Było to o 5% więcej niż przed rokiem.

W lipcu 2025 r. rozpoczęte zbiory zbóż wywoływały presję na spadek ich cen. Jednak opóźnione żniwa, ze względu na utrzymujące się przelotne opady deszczu w całym kraju i niewielką liczbę słonecznych dni, wpływają ograniczająco na spadki cen zbóż. W dniach 14-20 lipca 2025 r. cena pszenicy konsumpcyjnej wyniosła 873 zł/t i była o 2% niższa niż przed miesiącem. W tym czasie cena żyta konsumpcyjnego obniżyła się o 0,5%, do 753 zł/t. Za jęczmień paszowy płacono 714 zł/t, o blisko 17% mniej niż miesiąc wcześniej. Poziom cen zakupu pszenicy konsumpcyjnej, w porównaniu z cenami sprzed roku, był wyższy o około 3,5%, kukurydzy – o 2%, jęczmienia paszowego – o 4%, a żyta – o 32%.

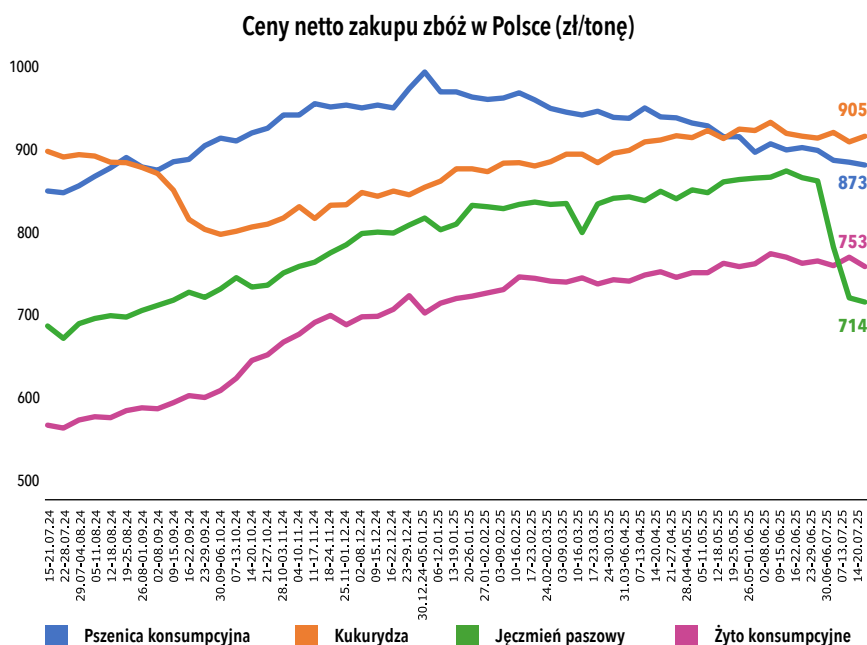
W dalszym okresie sezonu 2025/2026 kierunek zmian cen na rynku międzynarodowym będzie uzależniony od prognozowanej sytuacji podażowej u głównych światowych producentów, która będzie wynikać z przebiegu warunków pogodowych i determinować wysokość plonów. Duża konkurencja ze strony Rosji i Ukrainy oraz dostępność ziarna na rynkach pozaeuropejskich będzie oddziaływać ograniczająco na eksport droższego zboża z UE, w tym z Polski. Kierunki zmian cen na głównych giełdach światowych (w tym na giełdzie Matif) będą miały decydujący wpływ na sytuację cenową w kraju.

RYNEK WIEPRZOWINY

Według prognozy FAO z czerwca br. produkcja wieprzowiny na świecie w 2025 r. nie ulegnie istotnej zmianie i może ukształtować się na poziomie 125,2 mln ton wobec 125,1 mln ton w 2024 r. Na niewielki globalny wzrost kon-

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych e-WGT i Kaack Terminhandel GmbH.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych ZSRIR MRiRW.

sumpcji mięsa wieprzowego (o około 0,2%) będzie miał wpływ większy poziom importu. W 2025 r. wzrost produkcji wieprzowiny przewidywany jest m.in. w USA (o 0,7%, do 12,7 mln ton), Brazylii (o 2,2%, do 5,45 mln ton), Federacji Rosyjskiej (o 2,1%, do 5,1 mln ton) i Wietnamie (o 0,9%, do 3,8 mln ton). Spadki spodziewane są u dwóch największych producentów wieprzowiny – w Chinach (o 0,1%, do 57,9 mln ton) i UE (o 0,9%, do 21,05 mln ton)⁵.

W Unii Europejskiej na początku 2025 r. nastąpiło ożywienie produkcji żywca wieprzowego (wzrost ubojów o 3% r/r w okresie styczeń-maj 2025 r.), co było wypadkową większej liczby tuczników oraz wzrostu masy ubijanych tusz.

Według najnowszej krótkoterminowej prognozy Komisji Europejskiej⁶ spadek liczby loch hodowlanych wykazanych w badaniu pogłowia w grudniu 2024 r. skutkować będzie mniejszą liczebnością prosiąt, co prawdopodobnie przyczyni się do stabilizacji produkcji wieprzowiny w 2025 r. na poziomie 21,15 mln ton, tj. o 0,4% niższym niż w 2024 r. Ponadto zmniejszeniu produkcji żywca wieprzowego w Unii Europejskiej w 2025 r. sprzyjać będą: presja epidemiologiczna związana z rozprzestrzenianiem się ASF oraz wprowadzanie przez niektóre kraje (np. Niderlandy⁷) rządowych programów proekologicznych (rekompensat za likwidację produkcji zwierzęcej) mających na celu ograni-

⁵ Food Outlook – Biannual report on global food markets, June 2025

⁶ Short-term outlook for EU agricultural markets in 2025– summer 2025, data publikacji: 28.07.2025 r.

⁷ Rząd Niderlandów uruchomił dwa programy – Lbv i Lbv-plus zatwierdzone przez Komisję Europejską w maju 2023 r., które oferują wysokie rekompensaty hodowcom decydującym się na zamknięcie działalności. <https://www.topagrar.pl/articles/aktualnosci-branzowe-swinielka-ferma-swin-znika-rolnik-skorzystal-z-rzadowego-programu-2527222>

czenie gazów cieplarnianych, co będzie prowadziło do redukcji pogłowia zwierząt gospodarskich (w tym trzody chlewnej).

W Polsce zmniejsza się zarówno pogłowie świń, jak i liczba gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną. W grudniu 2024 r. krajowe pogłowie świń wyniosło 9078 tys. szt. i było o 7% mniejsze niż w grudniu 2023 r. Spadek liczebności pogłowia nastąpił we wszystkich kategoriach: prosiąt – o 11,3%, warchlaków – o 7,7%, tuczników – o 4,3%, a trzody chlewnej na chów o wadze 50 kg i więcej – o 9,5% (w tym loch prośnych – o 9,9%)⁸. Według danych ARiMR na dzień 8 czerwca 2025 r. w Polsce było 46,1 tys. aktywnych siedzib stad z pogłowiem wynoszącym 9,09 mln szt. (wobec blisko 50,4 tys. stad na początku czerwca 2024 r.). Najwięcej – 29% aktywnych stad (13,2 tys.) utrzymywało mniej niż 10 szt. świń, z udziałem w krajowym pogłowie wynoszącym 0,6%. Stad liczących 400 i więcej szt. świń było ponad 5 tys., co stanowiło 11% wszystkich stad utrzymujących świnię, a udział pogłowia świń w tych gospodarstwach wynosił 77%⁹.

W pierwszych pięciu miesiącach 2025 r. całkowity ubój świń w krajowych ubojniach wyniósł 845 tys. ton w wadze bitej ciepłej (1 082 tys. ton w wadze żywej), o 5% więcej niż przed rokiem. Unia Europejska jest dużym światowym eksporterem wieprzowiny, a do czołowych eksporterów asortymentu wieprzowego należą: Hiszpania (eksport w 2024 r. na poziomie 1,3 mln ton), Niemcy (401 tys. ton), Francja (275 tys. ton) i Polska (242 tys. ton). Wykryte w styczniu 2025 r. przypadki pryszczycy wśród bawołów wodnych na terytorium Niemiec miały negatywny wpływ na wyniki eksportu produktów wieprzowych z tego kraju. Skutkowało to 32% spadkiem wolumenu eksportu produktów wieprzowych z Niemiec do krajów trzecich w pierwszym kwartale 2025 r. Jednocześnie duży spadek niemieckiego eksportu został w tym czasie zrekomensowany jego wzrostem z pozostałych krajów, tj. m.in. z Polski (o 25%) i Hiszpanii (o 13%).

Łącznie w okresie styczeń–maj 2025 r. z krajów Unii Europejskiej do krajów trzecich wyeksportowano ponad 1,8 mln ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 2% więcej

niż przed rokiem. Produkty wieprzowe z UE kierowano przede wszystkim do Chin (473 tys. ton, 26% udział w wolumenie eksportu, wzrost o 5% r/r) oraz Wielkiej Brytanii (343 tys. ton, 19% udział, spadek o 5% r/r). Asortyment wieprzowy z UE eksportowano również do: Filipin (157 tys. ton), Japonii (127 tys. ton), Republiki Korei (123 tys. ton), Wietnamu (74 tys. ton), USA (47 tys. ton) i Wybrzeża Kości Słoniowej (44 tys. ton)¹⁰.

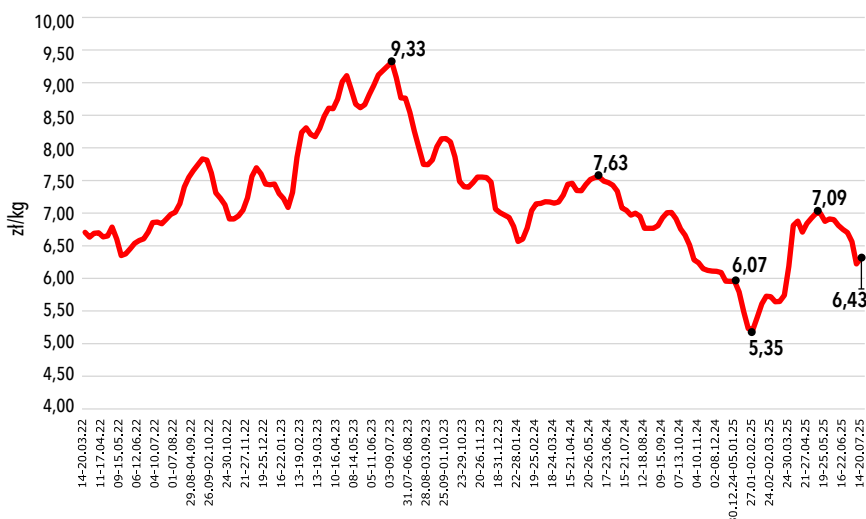
Import asortymentu wieprzowego do UE od stycznia do końca maja 2025 r. wyniósł 66 tys. ton (w ekwiwalencie tusz) i był o 3% mniejszy niż w tym samym okresie 2024 r. Dostawy do UE pochodziły m.in.: z Wielkiej Brytanii (45 tys. ton), ze Szwajcarii (7 tys. ton), z Chile (4 tys. ton) oraz Norwegii i Ukrainy (po 3 tys. ton). Z Wielkiej Brytanii sprowadzano mięso i podroby, ze Szwajcarii – podroby, smalec i tłuszcze, z Chile – mięso, z Norwegii – podroby i mięso, a z Ukrainy – przede wszystkim smalec i tłuszcze. Najwięcej wieprzowiny spoza UE importowały Francja, Irlandia i Niemcy, które łącznie zakupiły około 65% sprowadzonego do UE wolumenu produktów wieprzowych.

Z Polski w okresie styczeń–maj 2025 r. wyeksportowano 293 tys. ton żywca, mięsa, przetworów i tłuszczów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 10% więcej niż przed rokiem. Przychody uzyskane ze sprzedaży zagranicznej produktów

wieprzowych wzrosły o 5%, do 898 mln euro (3,8 mld zł)¹¹. W strukturze asortymentowej eksportu produktów wieprzowych z Polski największy udział miało mięso, które stanowiło ponad połowę sprzedanego wolumenu (57%). Od początku stycznia do końca maja 2025 r. za granicę sprzedano 152 tys. ton mięsa wieprzowego (w wadze produktu), o 11% więcej niż przed rokiem. Odbiorcą 74% wolumenu mięsa wieprzowego była Unia Europejska, głównie Słowacja (14,4 tys. ton, 10% udziału w eksporcie), Czechy (13,6 tys. ton, 9%), Niemcy (11,6 tys. ton, 8%), Rumunia (10 tys. ton, 7%), Włochy (9,7 tys. ton, 6%), Hiszpania (9,4 tys. ton, 6%), a wśród krajów nienależących do UE: Wielka Brytania (8,8 tys. ton, 6%), Wietnam (6,3 tys. ton, 4%), USA (4,8 tys. ton, 3%) i Hongkong (3,9 tys. ton, 3%).

W okresie styczeń–maj 2025 r. do Polski zaimportowano łącznie 424 tys. ton żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 5% więcej niż przed rokiem. Wydatki poniesione na zakup asortymentu wieprzowego były o 6% mniejsze r/r i wyniosły 1,2 mld euro (4,9 mld zł). Przedmiotem importu do Polski były przede wszystkim mięso i żywiec wieprzowy pochodzące z krajów Unii Europejskiej. W okresie pięciu miesięcy 2025 r. do kraju przywieziono 295 tys. ton mięsa wieprzowego (w wadze produktu), o 5% więcej niż przed

Ceny zakupu żywca wieprzowego bez VAT (według ZSRiR MRiRW)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych ZSRiR MRiRW.

⁸ Pogłowie świń według stanu w grudniu 2024 r., Informacje sygnałowe, GUS, 30.01.2025 r.

⁹ Dane wygenerowane z bazy IRZ ARiMR, według stanu na 08.06.2025 r.

¹⁰ Eksport i import – dane KE DG AGRI: data odczytu 30.07.2025 r.

¹¹ Wyniki polskiego handlu zagranicznym asortymentem wieprzowym dotyczą świń gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0103, 0203, 0209, 0210, 1601 oraz 1602 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

rokiem, głównie z: Danii (79 tys. ton), Belgii (65 tys. ton), Niemiec (58 tys. ton), Niderlandów (37 tys. ton) i Hiszpanii (37 tys. ton). Import żywca wieprzowego do Polski był o 6% większy niż przed rokiem i wyniósł 3,6 mln szt., w tym ponad 3,3 mln szt. stanowiły prosięta i warchlaki zakupione głównie w Danii.

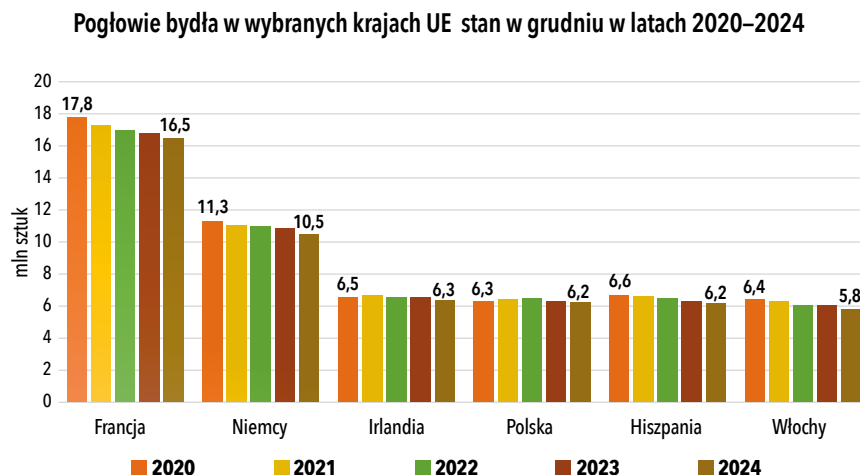
Od marca do końca czerwca 2025 r. ceny żywca wieprzowego w Unii Europejskiej wykazywały wzrost wynikający z ograniczonej podaży wieprzowiny na rynku Wspólnoty przy znacznym popycie. Jednak na początku lipca br. wzrosła tendencja uległa odwróceniu. W trzecim tygodniu lipca br. (14-20.07.2025 r.) unijni dostawcy za świnię rzeźne klasy E średnio uzyskiwali 203,56 EUR/100 kg, o 5% mniej niż przed miesiącem.

Również w Polsce od czerwca br. ceny zakupu żywca wieprzowego wykazywały spadek. W zakładach objętych monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRIRW w dniach 14-20 lipca 2025 r. za świnię rzeźną średnio w kraju płacono 6,43 zł/kg, o 8% mniej niż na początku czerwca br. i o 10% mniej niż przed rokiem.

RYNEK WOŁOWINY

Według prognozy FAO z czerwca 2025 r. globalna produkcja wołowiny w 2025 r. może ukształtować się na poziomie 78 mln ton wobec 78,5 mln ton w 2024 r. (spadek o 0,6% r/r). Mniejszy globalny poziom produkcji wołowiny będzie prawdopodobnie wynikał ze spadku podaży m.in. w: Stanach Zjednoczonych (o 2,1%, do 12 mln ton), Brazylii (o 3%, do 11,5 mln ton), Chinach (o 0,7%, do 7,8 mln ton) i Unii Europejskiej (o 1,1%, do 6,6 mln ton) i zostanie częściowo zrównoważony przez wzrost produkcji w Indiach (o 1,5%, do 4,6 mln ton), Australii (o 2,2%, do 2,6 mln ton) i Pakistanie (o 3,2%, do 2,5 mln ton)¹².

Utrzymujący się od kilku lat spadek pogłowia bydła u wiodących unijnych producentów wołowiny skutkuje zmniejszającym się poziomem produkcji żywca wołowego w UE. Spadek zainteresowania hodowlą bydła ma związek ze zmieniającymi się i coraz bardziej rygorystycznymi unijnymi przepisami dotyczącymi

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Eurostat, data odczytu: 11.06.2025 r.

stycznymi unijnymi przepisami dotyczącymi dobrostanu zwierząt i regulacjami związanymi z ochroną środowiska. Z danych Eurostatu wynika, że pogłowia bydła w UE w grudniu 2024 r. liczyło 71,9 mln szt. i było o 2,6% mniejsze niż w grudniu 2023 r. Spadek pogłowia wystąpił u wszystkich wiodących unijnych producentów wołowiny. We Francji pogłowia spadło o 2% r/r, w Niemczech – o 3,5%, w Irlandii – o 3,3%, w Polsce – o 1,2%, w Hiszpanii – o 1,9%, a we Włoszech – o 3,9%¹³. Według najnowszej prognozy KE mniejsze pogłowia bydła będzie skutkowało spadkiem produkcji żywca wołowego w UE. Przewiduje się, że w 2025 r. w całej Unii Europejskiej produkcja wołowiny może wynieść 6,57 mln ton, o 1,3% mniej niż w 2024 r. (przy wyższej niż w 2024 r. masie tuszy)¹⁴. Malejąca produkcja wołowiny na rynku Wspólnotowym skutkuje spadkiem wolumenu eksportu do krajów pozaunijnych. W okresie styczeń-maj 2025 r. kraje UE wyeksportowały łącznie poza obszar celny UE 366 tys. ton produktów wołowych (w ekwiwalencie tusz), o 13% mniej niż przed rokiem. Wielka Brytania pozostała największym odbiorcą asortymentu wołowego z UE, z 38% udziałem w unijnym eksporcie, ale dostawy do tego kraju zmniejszyły się o 2%, do 141 tys. ton. Do Turcji wyeksportowano 26 tys. ton produktów wołowych, o połowę mniej niż przed rokiem. W porówna-

niu z analogicznym okresem 2024 r. zmniejszył się eksport produktów wołowych do Izraela (o 2%, do 17 tys. ton), a zwiększył – do Ghany (o 11%, do 17 tys. ton), Algierii (o 22%, do 15 tys. ton) i Szwajcarii (o 53%, do 14 tys. ton). Mniejszymi odbiorcami produktów wołowych z UE były m.in. Bośnia i Hercegowina, Maroko oraz Wybrzeże Kości Słoniowej, z wolumenami eksportu na poziomie 13 tys. ton.

Import produktów wołowych do UE w pierwszych pięciu miesiącach 2025 r. wyniósł 156 tys. ton (w ekwiwalencie tusz), o 5% więcej niż przed rokiem. Największymi dostawcami wołowiny na rynek unijny były: Wielka Brytania (43 tys. ton, 27% udziału w imporcie), Brazylia (blisko 37 tys. ton), Argentyna (30 tys. ton) oraz Urugwaj (22 tys. ton). Łącznie z krajów Mercosur (Brazylia, Argentyna, Urugwaj i Paragwaj) przywieziono do UE 91 tys. ton, co stanowiło 58% importu produktów wołowych ogółem (w 96% było to mięso wołowe)¹⁵.

Produkowana w Polsce wołowina trafia przede wszystkim na eksport. Ponad 80% wywożonego z Polski asortymentu wołowego kierowane jest do krajów UE. W okresie styczeń-maj 2025 r. z Polski wyeksportowano 233 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 4% więcej niż przed rokiem. Przychody z eksportu wyniosły 1,4 mld euro (6 mld zł) i były o 30% większe r/r¹⁶. W eksporcie

¹² Food Outlook – Biannual report on global food markets, June 2025.

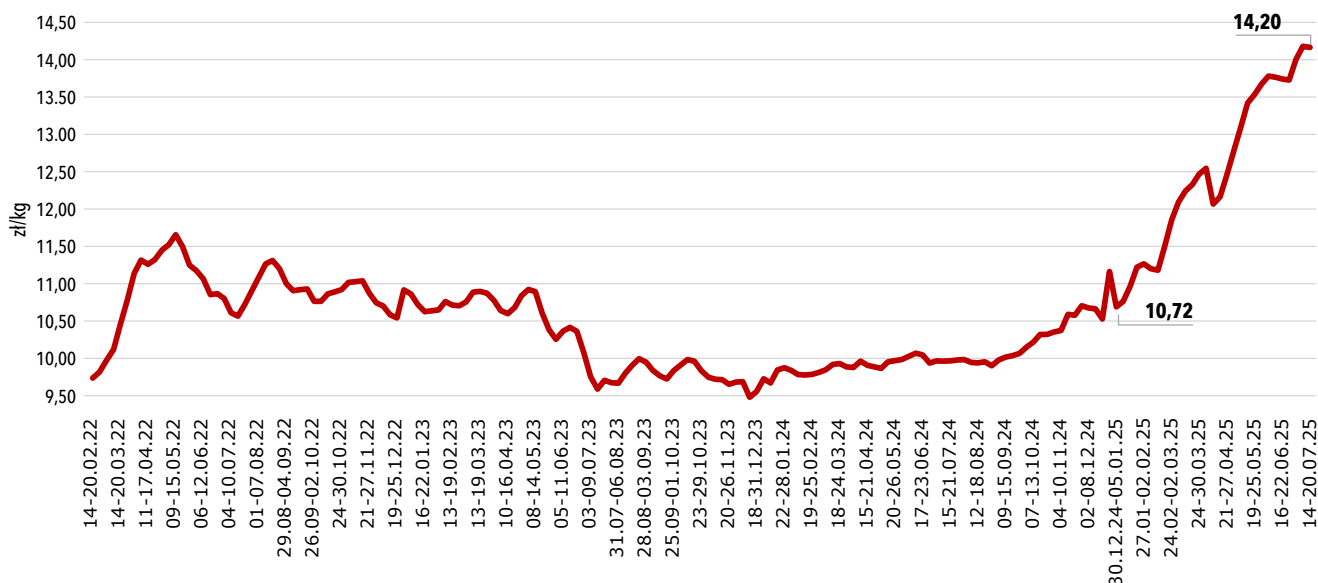
¹³ Dane Eurostat, data odczytu: 11.06.2025 r.

¹⁴ Short-term outlook for EU agricultural markets in 2025 – summer 2025, data publikacji: 28.07.2025 r.

¹⁵ Eksport i import – dane KE DG AGRI, data odczytu 30.07.2025 r.

¹⁶ Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wołowym i cielęcym dotyczą bydła gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0102, 0201, 0202, 1602 oraz 0210 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

Ceny zakupu żywca wołowego bez VAT (według ZSRIR MRiRW)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych ZSRIR MRiRW.

asortymentu wołowego dominowało mięso (około 90% udziału). Za granicę sprzedano 186 tys. ton mięsa wołowego (w wadze produktu), o 5% więcej niż przed rokiem. Do krajów UE skierowano 155 tys. ton mięsa (83%), m.in. do: Włoch (19%, 35 tys. ton), Niemiec (18%, 33 tys. ton), Hiszpanii (9%, 18 tys. ton), Niderlandów (9%, 16 tys. ton) i Francji (6%, 11 tys. ton). Pozaunijnymi odbiorcami mięsa wołowego z Polski były: Turcja (10%, 18 tys. ton), Wielka Brytania (5%, 9 tys. ton) i Izrael (1%, 3 tys. ton).

Import produktów wołowych i cielęcych do Polski od początku 2025 r. jest niewielki i dotyczy przede wszystkim mięsa i żywca. Od stycznia do końca maja 2025 r. do kraju przywieziono 32 tys. ton produktów wołowych (w ekwiwalencie tusz), o 5% więcej niż przed rokiem. Mięso wołowe przywożono m.in. z Niemiec, Włoch i Niderlandów, a żywiec wołowy (głównie cielęta) importowany był z: Litwy, Estonii, Włoch i Łotwy.

Od 2024 r., zarówno w UE, jak i w Polsce, utrzymuje się wzrost cen zakupu żywca wołowego, który od czwartego kwartału ubiegłego roku przybrał na sile. Wynika to z mniejszej podaży wołowiny na rynku unijnym przy wzroście globalnego popytu. W Polsce w dniach

14-20 lipca 2025 r. zakłady mięsne objęte monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRIRW za żywiec wołowy płaciły dostawcom średnio 14,20 zł/kg, o 3% więcej niż przed miesiącem oraz o 42% więcej niż w analogicznym okresie 2024 r. Cena tego żywca była o 32% (o 3,48 zł/kg) wyższa niż w pierwszym tygodniu stycznia 2025 r., kiedy wyniosła 10,72 zł/kg.

RYNEK DROBIU

W całym 2025 r. globalny rynek drobiu odnotuje wzrost produkcji. Zgodnie z prognozą FAO¹⁷ w 2025 r. światowa produkcja drobiu wzrośnie o 1,7% w stosunku do 2024 r. i osiągnie rekordowy poziom przekraczający 152 mln ton. Większa produkcja mięsa kurzego spodziewana jest na rynkach wszystkich wiodących producentów, tj. w Chinach, USA, Brazylii i Unii Europejskiej, a także na rynku: rosyjskim, meksykańskim, indyjskim oraz indonezyjskim. Najważniejszymi czynnikami rozwoju globalnej produkcji drobiu w perspektywie całego 2025 r. będzie konkurencyjność cenowa mięsa drobiowego, a także prawdopodobny wzrost popytu konsumpcyjnego. Zgodnie z prognozą FAO¹⁷ w 2025 r. konsumpcja drobiu w wymiarze glo-

balnym zwiększy się o 1,6%, do rekordowych 151 mln ton. Mięso drobiowe w całym 2025 r. prawdopodobnie pozostanie konkurencyjnym cenowo źródłem białka zwierzęcego w stosunku do innych gatunków mięsa.

Rekordowy poziom produkcji drobiarskiej w 2025 r. prognozowany jest również w Unii Europejskiej. Zgodnie z krótkoterminową prognozą KE w całym 2025 r. unijna produkcja drobiu osiągnie nienotowany dotąd poziom 14,35 mln ton (w ekwiwalencie tuszek) i może być o 1,8% większa niż w roku 2024. Stymulatorem rozwoju produkcji drobiarskiej będzie wzrost popytu na drób, co potwierdzają prognozy dalszego wzrostu (o 2%) konsumpcji drobiu w UE w całym 2025 r. do rekordowego poziomu 13,2 mln ton¹⁸

W Polsce, w pierwszym półroczu 2025 r. produkcja mięsa drobiowego utrzymała się na poziomie niższym niż przed rokiem. W okresie od stycznia do czerwca 2025 r. (według GUS) w Polsce wyprodukowano niecałe 1,7 mln ton mięsa drobiowego (w przedsiębiorstwach przemysłu mięsnego zatrudniających 50 i więcej pracowników), o 1,8% mniej niż przed rokiem¹⁹. Na wyniki produkcji duży wpływ miały ogniska grypy ptaków i rzekomego pomoru drobiu w niektórych regionach kraju skutkujące

17 Food Outlook - Biannual report on global food markets. June 2025.

18 Short-term outlook for EU agricultural markets in 2025– summer 2025, data publikacji: 28.07.2025 r.

19 Biuletyn Statystyczny nr 6/2025, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, lipiec 2025 r.

koniecznością dokonywania utylizacji drobiu w stadach komercyjnych, co przy wysokim popycie krajowym miało negatywny wpływ na sytuację podażową w Polsce.

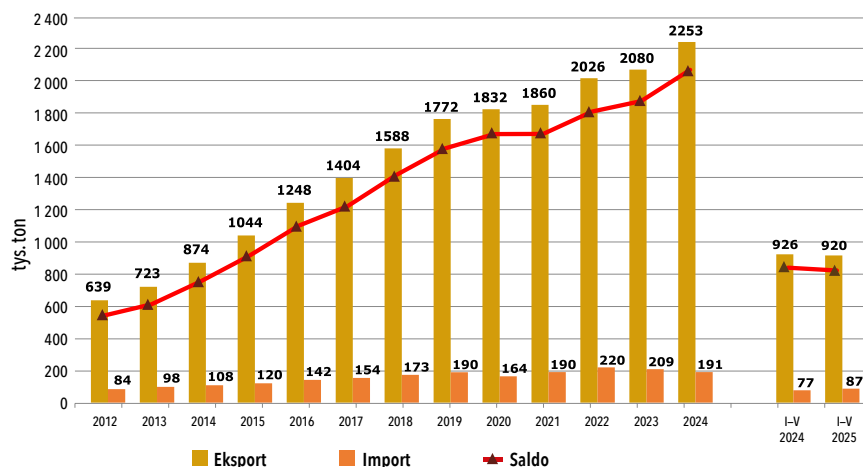
Na rynku UE w pierwszych pięciu miesiącach 2025 r. odnotowano niewielki spadek eksportu produktów drobiowych przy jednoczesnym dużym wzroście importu. Według danych KE²⁰ w okresie styczeń-maj 2025 r. kraje UE wyeksportowały na rynki pozaunijne blisko 849 tys. ton produktów drobiowych (w ekwiwalencie tuszek), o 3% mniej niż przed rokiem. Głównymi kierunkami eksportu z UE były: Wielka Brytania (299 tys. ton), Ghana (76 tys. ton), Demokratyczna Republika Konga (49 tys. ton) oraz Wietnam i Ukraina – odpowiednio 29 tys. ton i 24 tys. ton. Równocześnie kraje Unii Europejskiej zaimportowały 425 tys. ton drobiu, o 11% więcej r/r. Produkty drobiowe importowano na rynek unijny przede wszystkim z: Brazylii (151 tys. ton), Ukrainy (85 tys. ton), Wielkiej Brytanii (78 tys. ton) i Tajlandii (74 tys. ton).

Zgodnie ze wstępnymi danymi Ministerstwa Finansów w okresie pierwszych pięciu miesięcy 2025 r. wolumen eksportu produktów drobiowych z Polski był o 0,7% mniejszy r/r i wyniósł 920 tys. ton (w ekwiwalencie tuszek), przy czym w wywozie na rynki UE odnotowano 3% wzrost sprzedaży, przy równoczesnym znaczącym spadku (o 8%) eksportu na rynki pozaunijne.

Głównym czynnikiem wpływającym na spadek eksportu drobiu z Polski było pogorszenie konkurencyjności cenowej krajowych produktów drobiowych na rynkach pozaunijnych spowodowane umocnieniem kursu złotego wobec dolara amerykańskiego w okresie styczeń-maj 2025 r. Ponadto negatywnie na krajowy eksport wpływały restrykcje importowe nakładane przez niektóre kraje pozaunijne z powodu występowania ognisk wirusa grypy ptaków i rzekomego pomoru drobiu na terenie Polski²¹.

Przedmiotem eksportu z Polski było przede wszystkim mięso drobiowe, które lokowano głównie w Niemczech (136 tys. ton; +13% r/r), Francji (79 tys. ton; +3%), Wielkiej Brytanii (67 tys. ton; -11% r/r), Niderlandach (66 tys. ton; -5% r/r) i Czechach (38 tys. ton; podobnie jak przed rokiem). Pomimo spadku wolumenu eksportu ogółem na rynki pozaunijne uwagę zwraca bardzo duży wzrost r/r eksportu mięsa

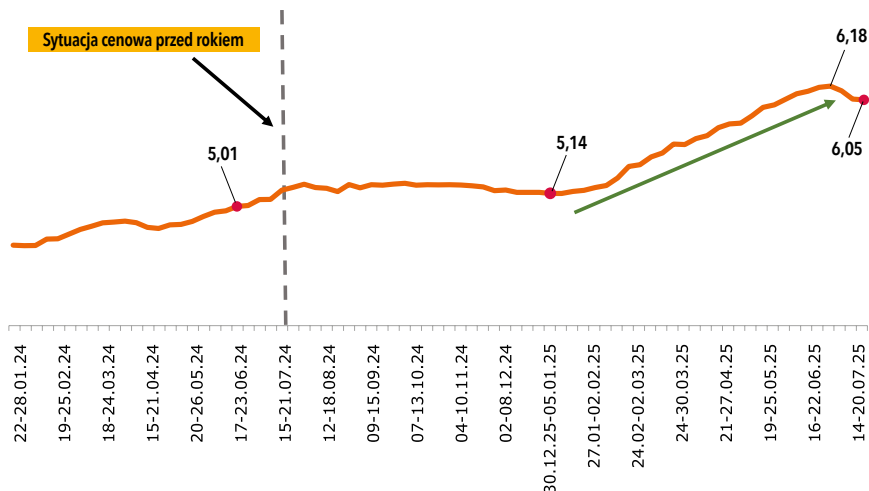
Polski handel zagraniczny produktami drobiowymi^{1/}

^{1/} Handel zagraniczny żywcem, mięsem, podrobami i przetworami drobiowymi w ekwiwalencie tuszek.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów. Rok 2025 r. dane wstępne.

Średnie ceny zakupu kurcząt brojlerów w Polsce w zł/kg (według ZSRIR MRiRW)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych ZSRIR MRiRW.

na Kubę (8,6 tys. ton; +203% r/r), do Namibii (5,3 tys. ton; +299% r/r), na rynek Mozambiku (6,4 tys. ton; +44% r/r), do Ghany (22 tys. ton; +27% r/r) oraz Beninu (4 tys. ton; +34% r/r). Duży wzrost wolumenu eksportu mięsa drobiowego (36 tys. ton; +39% r/r) odnotowano także na rynek hiszpański.

Na wyższym poziomie niż przed rokiem kształtował się import drobiu do Polski. W okresie pięciu miesięcy 2025 r. import drobiu do Polski był o 13,5% większy niż w analogicznym okresie 2024 r. i wyniósł w ekwiwalencie tuszek nieco ponad 87 tys. ton.

W pierwszym półroczu 2025 r. ceny skupu kurcząt brojlerów w Polsce (monitorowane

w ramach ZSRIR MRiRW) dynamicznie rosły. Od początku stycznia do końca czerwca 2025 r. ceny skupu kurcząt brojlerów wzrosły z 5,14 zł/kg do 6,18 zł/kg, tj. o 20%. Poziom cen kurcząt brojlerów w końcu czerwca br. był także wyższy o 23% od notowanego przed rokiem. Wzrost cen skupu kurcząt brojlerów był spowodowany m.in. mniejszą podażą drobiu na rynku krajowym, co potwierdzają dane GUS, zgodnie z którymi w pierwszym półroczu 2025 r. do skupu dostarczono o 5,5% mniej żywca drobiowego r/r. Na poziom cen kurcząt brojlerów w 2025 r. miał wpływ również utrzymujący się krajowy popyt na ten gatunek mięsa, spowodowany jego konkurencyjnością

²⁰ Opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych KE DG AGRI, data odczytu: 30.07.2025 r.

²¹ W okresie od 1 października 2024 r. do 30 kwietnia 2025 r. według GIW restrykcje na import produktów drobiowych z Polski wprowadzili: Bośnia i Hercegowina, Macedonia Północna, Kirgistan, Białoruś, Ukraina. W dniu 30.06.2025 r. Polska odzyskała status kraju wolnego od wysocze zjadliwej grypy ptaków, a w dniu 25.07. br. Bośnia i Hercegowina zniosła restrykcje importowe względem Polski.

ścią cenową w stosunku do pozostałych źródeł białka zwierzęcego. Rosnący trend uległ odwróceniu na początku lipca br. W dniach 14-20 lipca 2025 r. zakłady drobiarskie za kurczęta brojlery płaćli dostawcom przeciętnie 6,05 zł/kg, o 2% mniej niż przed miesiącem, ale o 17% więcej r/r.

RYNEK MLEKA I PRODUKTÓW MLECZNYCH

Na rynku globalnym w 2025 r., pomimo niewielkiego obniżenia produkcji w niektórych regionach świata, prawdopodobnie utrzyma się wzrostowa tendencja w produkcji mleka ogółem, co może być determinowane dalszym jej rozwojem na kontynencie azjatyckim (szczególnie w Indiach i Pakistanie), w Ameryce Północnej i Południowej (głównie w USA i Brazylii) oraz Oceanii. W prognozie z czerwca 2025 r. FAO przewiduje, że w całym 2025 r. światowa produkcja mleka osiągnie poziom 992,7 mln ton, o 1,0% wyższy niż w roku 2024. W Azji produkcja mleka wzrośnie prawdopodobnie o 1,5% i wyniesie 467,4 mln ton. Szacuje się, że w Ameryce Północnej, Środkowej i Południowej łączna produkcja mleka wyniesie 204,7 mln ton, o 1,3% więcej niż w roku 2024. W Oceanii produkcja wzrośnie o 0,8%, do 30,5 mln ton. W Europie poziom produkcji mleka w roku 2025 może osiągnąć 236,4 mln ton, nieznacznie (o 0,2%) więcej niż w 2024 r. Równocześnie marginalny spadek produkcji przewidywany jest w Afryce (o 0,2%, do 53,7 mln ton)²².

W Unii Europejskiej, która należy do najważniejszych światowych producentów i eksporterów mleka oraz produktów mlecznych, Komisja Europejska w krótkoterminowej prognozie na 2025 r. przewiduje redukcję pogłowia krów (o 1% w relacji r/r, do 18,8 mln szt.), przy wzroście wydajności mlecznej (o 1,2%, do 8 177 kg/szt.). W efekcie w 2025 r. na rynku unijnym nastąpi niewielki wzrost produkcji mleka do 155,8 mln ton wobec 155,6 mln ton w 2024 r.²³.

Polska, ze względu na wielkość stada krów mlecznych, należy – obok Niemiec i Francji – do największych producentów mleka w Unii Europejskiej. Na początku maja 2025 r. według

danych ARiMR pogłowiu krów mlecznych w Polsce wynosiło 1 920 tys. szt. i było nieznacznie (o 0,4%, o 7,8 tys. szt.) mniejsze niż przed rokiem²⁴.

Na rynku krajowym w okresie sześciu miesięcy 2025 r. podaż mleka surowego do skupu ukształtowała się na poziomie wyższym niż przed rokiem, co było wynikiem utrzymującego się popytu na surowiec ze strony przetwórstwa spożywczego. Łącznie w okresie styczeń-czerwiec 2025 r. skup mleka surowego w Polsce osiągnął 6,8 mld l i był o blisko 2% większy niż w tym samym okresie rok wcześniej²⁵. W ujęciu miesięcznym w czerwcu 2025 r. odnotowano obniżkę dostaw mleka. Według danych GUS w tym miesiącu do podmiotów skupujących krajowi producenci dostarczyli około 1,14 mld l surowca, o 4% mniej niż w maju 2025 r., ale o 4% więcej niż przed rokiem.

Wpływy krajowej branży mleczarskiej z eksportu produktów mlecznych w okresie pierwszych pięciu miesięcy 2025 r. były wyższe niż w tym samym okresie przed rokiem, do czego przyczynił się wzmożony popyt ze strony krajów UE. Według wstępnych danych Ministerstwa Finansów w okresie styczeń-maj 2025 r. wartość wywozu produktów mlecznych z Polski wyniosła blisko 1,7 mld euro (7,1 mld zł) i była o 11% wyższa niż w analogicznym okresie 2024 r. Jednocześnie na import asortymentu mlecznego wydatkowano 826 mln euro (3,5 mld zł), o 13% więcej r/r.

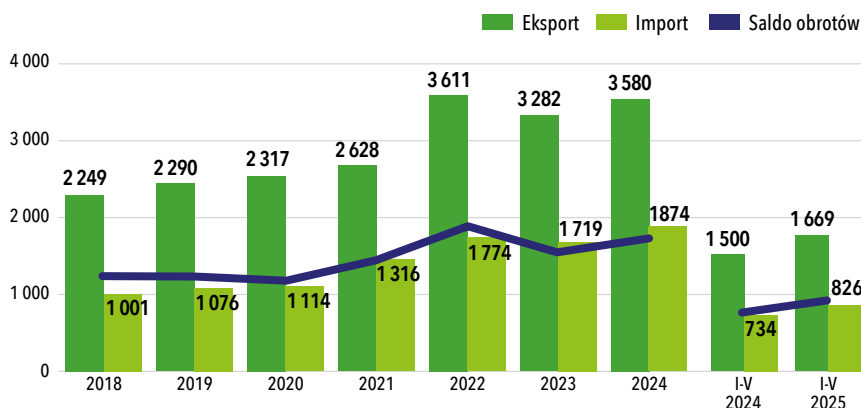
Dodatknie saldo obrotów handlowych artykułami mleczarskimi (łącznie z kazeiną) w okresie styczeń-maj 2025 r. ukształtowało się na poziomie 843 mln euro (3,6 mld zł), o 10% wyższym niż przed rokiem.

Eksport do krajów Unii Europejskiej wygenerował 72% wpływów uzyskanych ze sprzedaży zagranicznej artykułów mleczarskich z Polski. Przychody uzyskane z tego tytułu w okresie styczeń-maj 2025 r. wyniosły 1,2 mld euro i były o 17% większe niż w analogicznym okresie roku 2024. Głównymi odbiorcami produktów mlecznych na rynku unijnym były: Niemcy (22% wartości – 365 mln euro), Niderlandy (7% – 117 mln euro), Czechy (6% – 106 mln euro), Rumunia (5% – 82 mln euro) oraz Włochy (4% – 74 mln euro).

Udział krajów pozaunijnych w eksporcie produktów mlecznych z Polski stanowił 28%. W okresie styczeń-maj 2025 r. przychody uzyskane z eksportu na rynki pozaunijne wyniosły 461 mln euro i były o 1% mniejsze niż przed rokiem. Największy udział w polskim eksporcie ogółem spośród krajów pozaunijnych miały: Wielka Brytania (5% – 81 mln euro), Algieria (4% – 62 mln euro), Ukraina (3% – 55 mln euro), Chiny i Arabia Saudyjska (po 2% – po 29 mln euro).

Największe wpływy w pierwszych pięciu miesiącach 2025 r. branża mleczarska uzyskała z eksportu serów i twarogów (519 mln euro), a następnie mleka płynnego i śmietany

Polski handel zagraniczny produktami mlecznymi* (w mln euro)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2025 r. – dane wstępne.
* z kazeiną i lodami

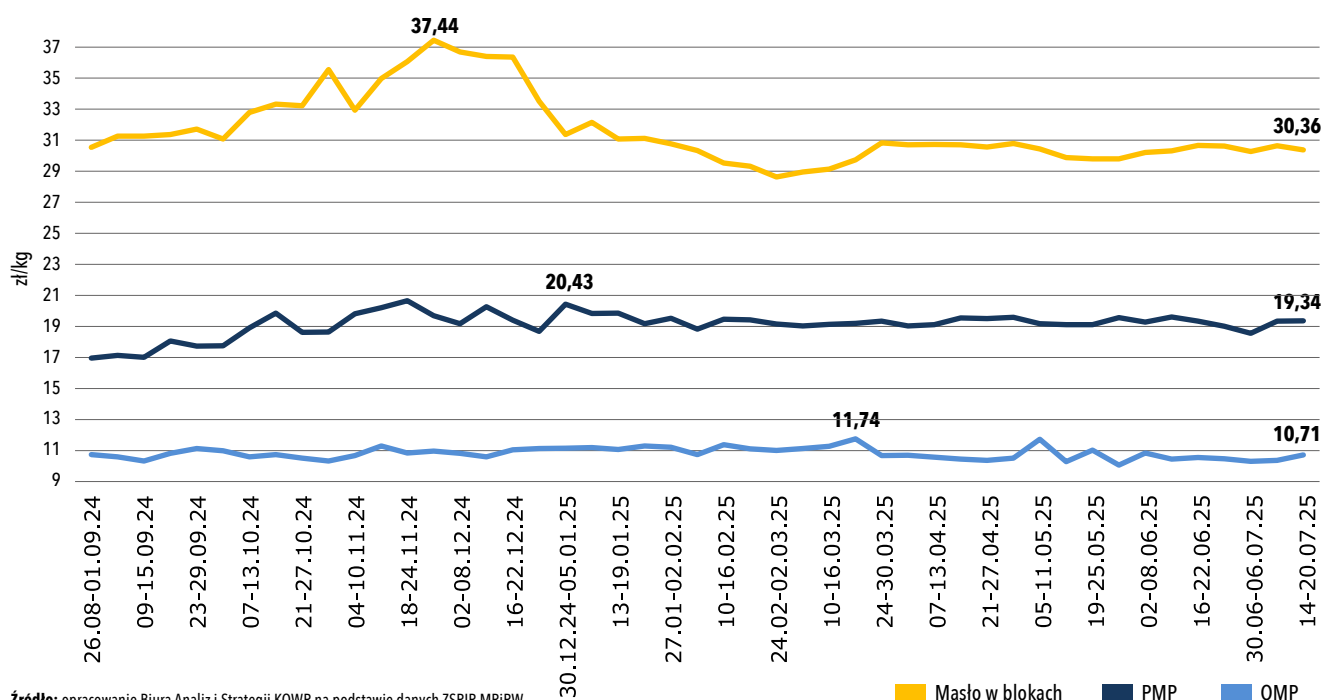
22 FAO – Food Outlook – Biannual report on global food markets, June 2025.

23 Short-term outlook for EU agricultural markets in 2025 – summer 2025, data publikacji: 28.07.2025 r.

24 Pogłowia krów mlecznych według stanu na 1 maja 2025 r. na podstawie danych ARiMR z Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ), data wygenerowania 7.05.2025 r.

25 Biuletyn Statystyczny nr 6/2025, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, lipiec 2025 r.

Średnie ceny netto zbytu wybranych produktów mlecznych

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych ZSRIR MRiRW.

■ Masło w blokach ■ PMP ■ OMP

(326 mln euro), masła i tłuszczów mlecznych (233 mln euro), lodów (210 mln euro) oraz mleka zagęszczonego i w proszku (158 mln euro). Od początku 2025 r. na rynku krajowym notowana jest spadkowa tendencja cen skupu mleka. Według danych GUS w czerwcu 2025 r. krajowi dostawcy za surowiec przeciętnie uzyskiwali 225,14 zł/hl, nieco (o 0,2%) mniej niż w poprzednim miesiącu, ale o 15% więcej niż w czerwcu 2024 r. Ceny skupu mleka, podobnie jak w poprzednich miesiącach, charakteryzowały się znacznym zróżnicowaniem regionalnym. Najwyższe ceny za mleko uzyskiwano w województwie podlaskim – 238,27 zł/hl, a najmniej za mleko płacono w województwie małopolskim – 212,13 zł/hl.

Na rynku trwałych produktów mleczarskich od końca listopada 2024 r. do końca lutego 2025 r. utrzymywała się tendencja spadkowa cen masła w blokach. Według danych ZSRIR MRiRW w tym okresie ceny masła w blokach uległy obniżeniu z 37,44 zł/kg do 28,62 zł/kg. Od marca do trzeciego tygodnia lipca 2025 r. ceny masła w blokach, pomimo tygodniowych wahań, oscylowały w przedziale 29–31 zł/kg. W trzecim tygodniu lipca 2025 r. cena masła w blokach wy-

niosła 30,36 zł/kg. Średni poziom cen masła był o 18% wyższy niż przed rokiem.

Na krajowym rynku proszku mlecznego w okresie od stycznia do czerwca 2025 r. cena OMP wahała się od 10,05 zł/kg do 11,74 zł/kg. W dniach 14–20 lipca 2025 r. (według danych ZSRIR MRiRW) cena OMP ukształtowała się na poziomie 10,71 zł/kg, o 7% wyższym niż w analogicznym okresie przed rokiem.

Natomiast ceny PMP od początku stycznia do końca kwietnia 2025 r. uległy obniżeniu z 20,43 zł/kg do 19,50 zł/kg. W maju i czerwcu 2025 r. cena PMP była relatywnie stabilna i wahała się od 19,00 zł/kg do 19,57 zł/kg. W dniach 14–20 lipca 2025 r. (według danych ZSRIR MRiRW) notowany poziom cen PMP (19,34 zł/kg) był o 20% wyższy niż w analogicznym okresie przed rokiem.

Według danych Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa w czerwcu 2025 r. kontynuowany był wzrost wartości indeksu cen produktów mlecznych FAO. Wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 154,4 pkt, o 0,8 pkt wyższym niż w maju 2025 r. Wskaźnik ten był o 26,5 pkt wyższy niż przed rokiem²⁶. Na wzrost wartości indeksu cen FAO miały wpływ rosnące ceny masła i sera. Międzyna-

rodowe ceny masła pozostały na wysokim poziomie, co było spowodowane utrzymującym się niedoborem podaży w Oceanii i Unii Europejskiej, w połączeniu z silnym popytem importowym z Azji, w tym z Bliskiego Wschodu. W Nowej Zelandii nastąpił sezonowy spadek produkcji surowca, podczas gdy w Unii Europejskiej redukcje pogłowia wywołane przepisami dotyczącymi ochrony środowiska ograniczyły wzrost produkcji mleka, a niektóre regiony zachodnie dodatkowo ucierpiały z powodu przedłużających się skutków epidemii wirusa niebieskiego języka pod koniec 2024 r.

W Stanach Zjednoczonych niższa miesięczna produkcja masła i spadek zapasów poniżej poziomów z ubiegłego roku dodatkowo zwiększyły presję na ceny. Rosnące ceny sera były wynikiem utrzymującego się popytu w handlu detalicznym i gastronomii w Azji Wschodniej. Natomiast ceny proszków mlecznych uległy obniżeniu na skutek niskiego popytu i dużych globalnych dostaw²⁷.

Materiał opracował zespół
Biura Analiz i Strategii KOWR²⁸:

Marzena Trajer, Ewa Bochińska, Martyn Mieczkowski, Paulina Kafarska, Maria Włodarczyk.

²⁶ Indeks cen produktów mlecznych FAO obliczany na podstawie średnich miesięcznych zmian cen masła, serów, OMP i PMP ważonych wielkością eksportu, lata 2014–2016 = 100.

²⁷ <https://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex/en/>, data odczytu: 7.07.2025 r.

²⁸ Analiza została opracowana na podstawie aktualnej wiedzy. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa nie ponosi odpowiedzialności za decyzje ekonomiczne podjęte na jej podstawie.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
ul. Karolkowa 30, 01-207 Warszawa

Telefoniczny Punkt Informacyjny 22 376-76-76
Czynny od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-16.00

Centrala:

Biuro Dyrektora Generalnego	22 376-78-55
Biuro Administracyjne	22 376-74-10
Biuro Analiz i Strategii	22 376-72-29
Biuro Audytu Wewnętrznego	22 376-79-05
Biuro Finansowo-Księgowe	22 376-74-32
Biuro Kontroli Wewnętrznej	22 376-72-51
Biuro Prawne i Zamówień Publicznych	22 376-73-61
Biuro Teleinformatyki	22 376-70-24
Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim	22 376-77-44
Departament Gospodarowania Zasobem	22 376-76-23
Departament Innowacji	22 376-71-30
Departament Interwencji Rynkowych	22 376-71-09
Departament Kształtowania Ustroju Rolnego	22 376-79-67
Departament Nadzoru nad Spółkami	22 376-77-76
Departament Rozwoju Rynku	22 376-70-50
Departament Wsparcia Eksportu	22 376-72-26
Departament Wspierania Konsumpcji	22 376-79-79

Oddziały Terenowe KOWR

OT Białystok

ul. Gen. Gustawa Orlicz-Dreszera 1 lok. 1
15-797 Białystok
85 664-31-50

OT Koszalin

ul. Partyzantów 15a
75-411 Koszalin
94 347-31-00

OT Opole

ul. 1 Maja 6
45-068 Opole
77 400-09-39

OT Warszawa

pl. Bankowy 2
00-095 Warszawa
22 635-10-00

OT Bydgoszcz

ul. Hetmańska 38
85-039 Bydgoszcz
52 525-08-01

OT Kraków

ul. Zbożowa 4
30-002 Kraków
12 314-99-00

OT Poznań

ul. Fredry 12
61-701 Poznań
61 856-06-01

OT Wrocław

ul. Mińska 60
54-610 Wrocław
71 356-39-19

OT Częstochowa

ul. Jana III Sobieskiego 7
42-200 Częstochowa
34 378-20-36

OT Lublin

ul. Witolda Chodźki 10A
20-093 Lublin
81 532-21-12

OT Pruszcz Gdański

ul. Powstańców Warszawy 28
83-000 Pruszcz Gdański
58 300-48-41

OT Gorzów Wlkp.

ul. Myśliborska 32
66-400 Gorzów Wlkp.
95 714-61-00

OT Łódź

ul. Północna 27/29
91-420 Łódź
42 636-53-26

OT Rzeszów

ul. Asnyka 7
35-001 Rzeszów
17 853-78-00

OT Kielce

ul. Piaskowa 18
25-323 Kielce
41 343-31-90

OT Olsztyn

ul. Głowackiego 6
10-448 Olsztyn
89 524-88-01

OT Szczecin

ul. Bronowicka 41
71-012 Szczecin
91 814-42-00

Chcesz być na bieżąco?
Zapisz się do newslettera
„Biuletynu Informacyjnego KOWR”

